

Зи гъащІэр купщІафІэ

2-нэ нап.

ХъуэкІуэным пхиша лъагъуэр хэгъуащэркъым

3-нэ нап.

«Щэнхабзэр цІыху зыгъасэщ»

3-нэ нап.

ЛЪЭШКЪ ІэщІагьэ дахэм и хъумакІуэ

4-нэ нап. >

2022 гъэм накъыгъэм (майм) и 17, гъубж • И уасэр зы тумэнщ Тхьэмахуэм щэ къыдок!

Nº55 (24.337)

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ, Парламентым я пресс-Іуэхущіапіэхэм къызэратамкіэ

Пэжьыгъэхэр щіэгъэхцэбжьацэ щокіцэкі

Къэбэрдей-Балъкъэрыр къызэрызэ- гъузэнатІзу мин 73-м нэблагъэ къызэхьэлІэу Налшык къалэ и уэрам нэхъыщхьэхэм къыщрахьэжьа лэжьыгъэхэм зэрыщыпащэр къипщытащ ди республикэм и Іэташхьэ Кіуэкіуэ Каз-

ИЛЪЭГЪУАХЭМ ліыщхьэр щытетхыхьыжащ Телеграмм-каналым щиІэ езым и напэкіуэціым.

«Лениным и проспектым лъэс зекlyaпіэхэм я лъабжьэр гъэбыдэнымрэ абы тралъхьэн хуей плиткэхэр къешэлІэнымрэ хуэгъэза Іуэхухэр и кІэм нэблэгъащ. Мы зэманым абдежым щІэгъэхуэбжьауэ щокіуэкі зи гугъу тщіы лъэс зекіуапіэхэр зыхуэдгъэувыжа мардэм игъэзэгъэным ехьэлІа лэжьыгъэхэр. Къыхэдгъэщынщи, Лениным и проспектым и э лъэс зе- ирихьэл э щ э зэрахъуэк аш, авкІуапІэхэм метр зэбгъузэнатІэу мин 45-м плиткэ щралъхьэнущ. Атlэми, Налшык фальт-бетон «уэншэкущlэкlэ» щlахъузекІуапізу иізхэм, псори зэхэту, метр зэб- кізм нагъэсащ.

фІэщыгъэ программэм ипкъ иткіэ, зи ціэ къитіуа проспектищми ток зрикіуэ кlапсэхэр щіы щіагъкіэ утіыпща зэрыхъунум хуэгъэза лэжьыгъэри мы зэманым йокіуэкі. Езы уэздыгъэхэри иджырей мардэм къитlасэхэмкІэ щызэрахъуэкІынущ. А Іуэхум, шэч хэмылъу, къалэм и теплъэр игъэбжыю Іэнущ», шыже КъБР-м и Іэтащхьэм зи гугъу тщІа и напэкіуэціым къыщытридза й тхыгъэм.

Щоджэнціыкіум и проспектым псы кіуатомобиль гъуэгур, япэ телъхьэгъуэу, ас-

рагъэпэщрэ илъэси 100 щрикъум ири- щ эзыубы дэ плиткэхэр щагъэт ылъы--КъинэмыщІауэ, «Уафэ къабзэ» зи

Кіуэкіуэ Казбек зэригъэбелджыламкіэ, піэрэ Іушыпізу щіы щіагъым щіэлъа бжьамийхэм я нэхъыбэр мы зэманым

къалэ Лениным, Кулиевым, Щоджэн- мащ, Кулиевым и проспектым и лъабжьэцыкіум я цізхэр зезыхьэ и уэрамхэм лъэс кіз щыі э псы кіуапізхэм я зэхъуэкіынри и

Зыри игъэщІэхъуакъым

тхьэмахуэ кіуам яіущіащ я щхьэ іуэхукіэ къыхуэкіуа ціыхухэм. Унафэщіым зэрызыхуагъэзахэм ящыщщ Прохладнэ щІыналъэм «Водник - Ново-Покровский» автобусыр зекІуэу щегъэжьэжыным жылэр зэрыщіэльэіур. Авто-Іуэхущіапіэ псоми йокіуаліэ, жылащхьэпэщ. Абы цІыху 1100-рэ щопсэу. КІуэкІуэм ар зи пщэрылъ министерствэмрэ Прохладнэ шІыналъэмрэ я унафэшіхэм къалэн яшишіаш жылэр зышіэльзіур икіэшіыпіэкіэ зэфіагьэкіы-

30-м щІигъуауэ зэрагъэпэщыжакъым, лъыплъыну жиІащ.

КъБР-м и Ізтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек ауэ иджы гъуэгум щрагъэкіуэкі Іуэхухэм хагъэхьэну къигъэгугъащ бзылъхугъэр Klvaklvam

Мэлбахъуэм и цІэр зезыхьэ уэрамым тесхэм я лъэгур и готащхьэм деж нагъэсащ. Къат куэду зэтет унэхэм ящыщ зым щіэсхэр щіохъуэпс, я унэр зыхуей бусыр Ново-Покровский къутырым дэт хуагъэзэжыну. Ар къэрал программэм ІуэхущІапІэ псоми йокІуалІэ, жыла- хэтщ икІи 2026 гъэм зэрагъэпэщыгъуэм я Іуэхухэр зэфlагъэкіынымкіэ жынухэм ящыщщ, ауэ унащхьэхэр зэрымытэмэмым, унэр кхъахэ зэрыхъуам къыхэкІыу, нэхъ пасэу и Іуэху зэрахуэну мэлъаІуэ.

ШытыкІэ гугъу ихуа бынунагъуэшхуэхэм, унагъуэ хуэмыщ ахэм зыхуагъэзащ Кіуэкіуэ Казбек, я псэукіэр ирагъэфІэкІуэну хуейуэ. Дэтхэнэ лъэІури НАЛШЫК къалэ и Пугачёвэ уэрамым гулъытэншэ ищ акъым Іэтащхьэм, Іуэхур асфальт телъхьэным щіэльэјуу ізтащхьэ зи нэіэ щіэт министертвэхэм къалэн деж кІуащ зы цІыхубз. А уэрамыр илъэс ящищІащ икІи зэрагъэзащІэм езыр кІэ-

ЩытыкІэр ирагъэфІэкІуэну къыхуреджэ

Кіуэкіуэ Казбек лэжьыгъэ Іуэхукіэ хуэзащ Зи тхьэкІумэхэм зэхэзымыххэм я урысейпсо зэгухьэныгьэм (ВОГ) и унафэщІ Иванов Станислав. Ар Къэбэрдей-Балъкъэрым къэкІуащ ВОГ-м и къудамэу республикэм щыІэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэс 85-рэ зэрырикъум и шіыхькіэ.

ЗЭІУЩІЭМ щытепсэльыхьащ зи тхьэкІумэхэм зэхэзымыххэр зыlууэ гугъуехьхэм, а унэтlыныгъэмкlэ лэжьыгъэр зэрырагъэф Іэк Іуэх хэк Іып Іэхэр яубзыхуащ. Я Іуэху еплъыкІэхэр къагъэлъэгъуащ КъБР-м и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэ Хъубий Марат, КъБР-м лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьыныгъэмкІэ и министр Асанов Алим, ВОГ-м Краснодар, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щиіэ щіыналъэ къудамэхэм я унафэщіхэу Джерештиев Эдуардрэ Ахэмын Муратрэ, зэхэзымыххэм я тэрмэш КІузэмыщ Нинэ сымэ.

Псалъэмакъым къызэрыхэщамкІэ, мы зэманым я тхьэкІумэхэм сэкъат зэхуэмыдэхэр яІэу республикэм и диспансерым къыщыхатхык ащ балигъы 598-рэ. сабий уэ 539-рэ. КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкіэ, Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьыныгъэмкіэ и министерствэхэм къабгъэдэкІыу апхуэдэ цІыхухэм яхуэгъэза къэрал Іуэхутхьэбзэ псори абыхэм хуащІэ. ТхьэкІумэм зэрызэхимыхыр нэхъ пасэу къэхутэным хуэгъэзауэ лэжьыгъэшхуэ ирагъэкіуэкі. 2021 гъэм а Іуэхум къызэщ рагъзубыдащ ц ыху мини 3-м щІигъу, абы щыщу 622-р сабийщ, кохлеарнэ имплантацэ хурагъэщ ыну сымаджэ 16 федеральнэ клиникэхэм ягъэ-

Къэбэрдей-Балъкъэрым щолажьэ сабий сымаджэхэм папщІэ школ-интернат, цІыкІу 68-рэ щеджэу. Абыхэм ядолажьэ Іэзагъышхуэ зыбгъэдэлъ егъэджакіуэхэр, дефектолог, сурдолог Іэщіагъэліхэр. «Егъэджэныгъэ» лъэпкъ проектым хыхьэу ІуэхущІапІэм къыхуащэхуащ сом мелуани 7-м щІигъу и уасэ Іэмэпсымэ хэха.

Зи узыншагъэм къимыхь ціыкіухэм папщіэ щыіэ спорт школым зи тхьэк умэхэм тэмэму зэхэзымых сабий 15-м зыщагъасэ. Абыхэм ехъулІэныгъэ хъарзынэхэр къагъэлъагъуэ. Апхуэдэу, 2020 гъэм зи тхьэкlумэм сэкъат иlэ спортсменхэм я деж бэнэкІэ хуитымкІэ Урысей чемпионатым текІуэныгъэр къыщихьащ Токманов Азэмэт. 2021 гъэм тхэквондомкІэ дунейпсо чемпионатым бжьыпэр щиубыдащ Сатушы Мадинэ, а зэхьэзэхуэм и домбеякъ медалыр къихьащ Жылэ Татьянэ.

Зи тхьэкІумэхэм тэмэму зэхэзымыххэм щІэныгъэ егъэгъуэтыным, апхуэдэуи ахэр лэжьапІэкІэ къызэгъэпэщын Іуэхуми мыхьэнэшхуэ ират. Иужьрей илъэсищым школыр къэзыуха ныбжьыщіэ 24-рэ курыт Іэщіагъэ къозыт щіэныгъэ щызрагъэгъуэт Іуэхущіапіэ щхьэхуэхэм щіэтіысхьащ. Абы и лъэныкъуэкІэ ВОГ-м и щІыналъэ къудамэмрэ КъБКъУ-мрэ зэгуры уэныгъэ зэращ ыл ауэ зэдолажьэ. ЦІыхухэр Іэнатіэкіэ къыщызэрагъэпэщ центрри лэжьыгъэ къахуэгъуэтынымкіэ, езыхэм я щхьэ Іуэху къызэрагъэпэщыжынымкІэ дэІэпыкъуэгъу яхуохъу.

ЗэІушІэм къыщыхагъэщащ дэгухэм я тэрмэшхэр гъэхьэзырыным. зи узыншагъэм къимыхьхэр хэту социальнощэнхабзэ, физкультурэ-спорт, зыплъыхьакіуэ зэіущіэхэр нэхъыбэу зэхэшэн зэрыхуейм мыхьэнэшхүэ зэриlэр.

КІуэкІуэ Казбек Зи тхьэкІумэхэм зэхэзымыххэм я урысейпсо зэгухьэныгъэм хэтхэм фІыщІэ яхуищІащ апхуэдэ ціыхухэм я гъащіэр нэхъ тынш ящыщіыным теухуауэ лэжьыгъэшхүэ зэрырагъэкІуэкІым папщІэ. Республикэм и Іэтащхьэм пщэрылъ ящищащ абы и лъэныкъуэкіэ щыіэ Іуэхухэр нэхъ щіагъэхуэбжьэну, зэіущіэм къыщаіэта упщІэхэр зэпкърахыу абы и хэкІыпІэхэр къагъэлъэгъуэну.

Хэкурысхэм къабгъэдэкІ гуапагъэ

Дызэрыщыгъуазэщи, ди республи- къыпащащабы и гъэсэн ныбжыыщ Іэхэм. кэм мы зэманым шыlэщ Донецк Ахэри еджапlэм и лэжьыгъэм хэлъ ЦІыхубэ Республикэм щыщ ныбжьы- хьэлэмэт куэдым яхутепсэлъыхьащ щІзхэр. Абыхэм зыщагъэпсэху, я узын- хьэщІзхэм, зыщеджэ пэшхэм, къэхутэшагъэм щыкіэлъопъ «Лэгъупыкъу» ныгъэ зэмылізужьыгъуэхэр щрагъэ-центрым. Ди щіыналъэм и ціыхухэр а кіуэкі лабораторэхэм зыщрагъэплъысабийхэм гулъытэрэ гуапагъэк і эяхуоу- хьащ.

КъБР-м и Парламентым и депутатхэр мызэ-мытізу хьэщіапіз яхуэкіуащ ДогъуэхэмкІэ яхуэгуапэу. Депутатхэм къыреспубликэм и мызакъузу, Урысей Федерацэ псом и еджапіэ нэхъыфіхэм, пэрытхэм халъытэ «ДыгъафІэ къалэм». Творчествэмкіэ сабий академием щекіуэкі лэжьыгъэхэм, къыщызэрагъэпэщ зэхыхьэхэм, щылажьэ гупжьейхэм ящыщ куэдым шыгъуазэ зыхуащІыну, кІэлъыплъыну Іэмал яІащ ныбжьыщІэхэм. Зи нэгу зезыгъэужьа а гупым я гъусащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщ І Егоровэ Татьянэ, УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым и Къэрал Думэм и депутат Геккиев Заур, КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и комитетым и пашэ Емуз Нинэ. КъБР-м и Парламентым Лэжьыгъэмкіэ, социальнэ политикэмрэ узыншагъэр хъумэнымкІэ и комитетым и унафэщіым и къуэдзэ Безгодькэ Влади-

Хьэщіэ лъапіэхэм гуапэу къаіущіащ «ДыгъафІэ къалэм» и унафэщІ Іэрыпщ Мурат. Абы къахуэкіуахэр щыгъуазэ хуишаш 2015 гъэ лъандэрэ лажьэ ТворчествэмкІэ сабий академием щызэфІах лэжьыгъэхэм, зыщызыужь унэтІыныгъэхэм, къыщызэlуах ІэнатІэщІэхэм. Мурат зэрыжи амк іэ, академием и лицейм мы зэманым щоджэ ныбжьыщІэ 260-м нэс. Абы къепхауэ лажьэ ныбжыыщІэхэм щІэныгъэ гуэдзэн щрагъэгъуэт центрым йокІуалІэ сабий мини 5-м нэс. «ДыгъафІэ къалэм» и къудамэхэр къыщызэlуахащ Тэрч, Май къалэхэм. Илъэс зыбжанэ ипэкіэ академием и нэіэм щіэту ди щіыналъэм лэжьэн щыщІидзащ «Антарес» егъэджэныгъэ центрым. Скорпион вагъуэбэм хэт вагъуэхэм я нэхъ нур дыдэм и цІэр зыфІаща ІуэхущІапІэр Налшык и зыгъэпсэхупіэ щіыпіэм къыщызэіуахащ. «ЩІэны́гъэ», «Гъуазджэ», «Спорт», нэгъуэщІ унэтІыныгъэхэмкІи сабийхэм зыщрагъэужь «Антарес»-м зы илъэсым къриубыдэу ныбжьыщІэ 500-м щадолажьэ. Донецк къикІа ныбжьыщІэхэм яфІэхьэлэмэтащ апхуэдэ егъэджэныгъэ центру ди къэралым итыр пщІы къудей фІэкІа зэрымыхъур, ди республикэм щылажьэри яхэту. Академием и унафэщІым жиІахэм

Ди республикэм ущыхьэщІауэ, абы и

ціыхухэм уахуэмызэныр, ди щіыналъэр зэрыгушхуэ «ДыгъафІэ къалэм» ущымыІэныр къезэгъыртэкъым, дауи, - жинецк къикіа сабийхэм, ерыскъы іэфіхэм- Іащ ныбжьыщіэхэм защыхуигъазэм Егокіэ, зэрыджэгу хьэпшып зэмыліэужьы- ровэ Татьянэ. - Си фіэщ мэхъу фи нэкіэ иджыпсту флъагъу Іуэхугъуэхэм я нэхалъхьа жэрдэмым ипкъ иткіэ, ди деж хъыоапіэм фэрифызэрыдихьэхынур. АпщыхьэщІэхэр мы махуэхэм щыІащ ди хуэдэ ныбжьым фитщ фэ: флъагъу хьэлэмэт псори гурэ псэкіэ зыхывощіэ, фи зэхэщІыкІымрэ Іуэху еплъыкІэмрэ зрагъэужьу.

Егоровэм зэрыжиІам ялъагъу псори яфіэгъэщіэгъуэнрэ упщіэхэр я куэду ныбжьыщ эхэм зыщаплъыхьащ «Кванториум» ІэнатІэм къепхауэ лажьэ лабораторэ зэмылІэужьыгъуэхэм. Технологие лъагэр зи лъабжьэу абыхэм щІэт Іэмэпсымэхэм я зэфІэкІхэм, макъамэ пэшым, уэрэдымкіэ, гъуазджэмкіэ, адыгэбзэмрэ балъкъэрыбзэмкІэ аудиториехэм щекіуэкі дерсхэм щіэсащ хьэщІэхэр. Апхуэдэу сабийхэр кІэлъыплъащ академием и гъэсэнхэм мэкъумэшымкІэ, дыкъэзыухъуреихь дунейр хъумэнымкіэ, робототехникэмкіэ, хъыбарегъащіэ технологиехэмкіэ лабораторэхэм шрагъэкІуэкІ къэхутэныгъэ хьэлэмэтхэм. «Кванториум» технопаркым и егъэджакіуэ Тубай Залинэ и нэіэ щіэту хьэщіэ ціыкіухэри хэтащ а къэхутэныгъэхэр езыгъэкіўэкіахэм.

КъинэмыщІауэ, ирагъэблэгъахэм зыщаплъыхьащ нэгъуэщІ жылэхэм къикІыу еджапіэм щіэс ныбжьыщіэхэр щыпсэў къудамэм. ИужькІэ балигъхэри сабийхэри зэгъусэу спорт пэшышхуэм кІуащ икІи абы стІолыщхьэ теннис щыджэгуащ. Итіанэ хьэщіэхэр ирагъэтіысыліащ къыхуашта ерыскъы Іэнэм.

Нэгузегъэужь Іуэхум и кІэухыу ныбжьыщІэхэм уэгум ягъэлъэтащ «ДыгъафІэ къалэм» и гъэсэнхэм яухуа ІэрыщІ ракетэ ціыкіур. Абы хэта ныбжьыщіэ псоми Егоровэр ехъуэхъуащ узыншагъэрэ ехъуліэныгъэрэ яіэну икіи жиіащ «ДыгъафІэ къалэм» лэжьыгъэшхуэ зэрыщекІуэкІымкІэ республикэр зэрыгушхуэр, абы и гъэсэнхэм ябгъэдэлъ зэфіэкіхэми зэрырипагэр.

Донецк къикіа сабийхэм апхуэдэу купщіафізу, хьэлэмэту махуэр щагъэкіуащ академием. Ди щІыналъэм щыпсэу балигъхэри сабийхэри дапщэщи хущ окъу я гуапагъэр ди республикэм и хьэщ эхэм лъагъэ Іэсыну. А махуэри апхуэдэ хьэлым щыхьэт техъуащ.

ТАМБИЙ Линэ.

Шэджэм газетыр ягъэлъапІэ

Тхьэмахуэ кіуам Шэджэм щіыналъэм щагъэлъэпіащ «Голос Чегема» район газетым къыдэкіын зэрыщіидзэрэ илъэс 70 зэрыри-

КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым и къуэдзэ Жанатаев Сэлим къызэхуэсахэм я пащхьэ щыжиlащ Урысей Федерацэм и Федеральнэ Зэхуэсым ФедерацэмкІэ и Советым и Унафэщ Матвиенкэ Валентинэ район газетым и лэжьакіуэ гупым Фіышіэ псалъэ къазэрыхуригъэхьар, Къэбэрдей-Балъкъэрым и хъыбарегъащІэ ІэнатІэм и зыужьыныгъэм хэлъхьэныгъэ ин зэрыхуащТым пап- деж нимыхьэсу. Редакцэм и инагъыр зыхуэдизыр. шІэ.

Илъэс блыщІым щІигъуалъэм и псэукІэмрэ зыужьыкІэмрэ. Мыхьэнэ зиІэ зы

щылажьэр зи ІэщІагъэм уэ газетым и напэкіуэціхэм гъэм пщіэ хуэзыщі ціыху щіыналъэм къыщагъэлъагъуэ щіына- зэчиифіэхэщ. Ахэращ зи къым газетым цІыхубэм я роІуэ ягъэзащІэ къалэным иджыри къыпэщылъ гъуэ- Борсэ Юрэ. Апхуэдэүи зи

Интернетыр псоми къагазетым йожьэ, йоджэ,

гуанэр нэхъ мащІэкъым. Редакцэм и махуэшхуэм фіыуэ хэзыщіыкі, зи лэжьы- гъэсэбэп щыхъуа зэманым щхьэкіэ псалъэ гуапэкіэ елэжь псоми щіыхь тхылъщыпсэухэр ехъуэхъури, «Лада Гранта» автомашинэщІэм и ІункІыфіьщіэр газетым нобэ иіэ абы тетхэр нэхъ я фіэщ бзэр редакцэм тыгъэ хуитеплъэри купщіэри. Псом мэхъу, дзыхь хуащі. Аращи щіащ Шэджэм щіыналъэ кэм и уэрэджыіакіуэхэмрэ Іуэхугъуи зэи блигъэкІыр- хуэмыдэу абыхэм къагу- «Голос Чегема» газетым администрацэм и тхьэмадэ къэфакІуэхэмрэ

Ягъэлъэп ахэм ящыщщ «Голос Чегема» газетым жэуап зыхь и секретарь Щоджэн Иннэ.

> Ізнатізм псэ хьэлэлкіз пэрыт журналистхэм, газетым

хэмкІэ яхуэупсащ. Махуэшхуэ зэlущІэр ягъэдэхащ районым, республи-

КЪЭБАРТ Мирэ.

«Динамо» (Мэхъэчкъалэ) - «Спартак-Налшык» - 1:0

Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ дивизионым и Япэ гупым щекІуэкІ зэхьэзэхуэм ипкъ иткІэ дыгъуасэ Дагъыстэным и къалащхьэм щызэхэта зэlущ!эм апхуэдэ бжыгъэ кърикІуащ. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, налшыкдэсхэр къапикІуэтащ зэпеуэм бжьыпэр щызы-Іыгъ хэгъэрейхэм.

Джэгур зэрекіуэкіамрэ абы иужькіэ турнир таблицэм игъуэта теплъэмрэ ятеухуа тхыгъэ ди газетым тетынущ.

МЭЗКУУ Къан.

adyghe@mail.ru smikbr.ru Адыгэ Псалъэ adyghepsale.ru 💌 Адыгэ Псалъэ apkbr.ru

Сабийхэм защ эгъэкъуэным теухуа республикэпсо щэбэт щ ыхьэху егъэкіуэкіыным и іуэхукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ

2022 гъэм накъыгъэм и 6-м Налшык къалэ **№**107-ΠΠ

Унагъуэ хуэмыщ ахэм, сабий куэд зи з унагъуэхэм, адрей унагъуэ нэхъ хуэныкъуэхэм ящыщ сабийуэ республикэм и курыт еджапіэхэм щіэсхэм 2022 - 2023 гъэ еджэгъуэщіэм щыщіидзэжым ирихьэлізу социальнэ дэіэпыкъуныгъэ етын мурадкіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм унафэ ещІ:

1. «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Профсоюзхэм я федерацэ» союзым, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ЦІыхубзхэм я союз» щІыналъэ жылагъуэ зэгухьэныгъэм, лэжьакІуэ гупхэм къыхалъхьа жэрдэмыр ядэІыгъын икІи сабийхэм защІэгъэкъуэным теухуауэ 2022 гъэм мэкъуауэгъуэм и 4-м республикэпсо щэбэт щІыхьэху егъэкІуэкІын.

2. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къэрал органхэм, щіыпіэ унафэр зезыгъакіуэ органхэм, зи мылъкуу щытым емылъытауэ, организацэ псоми чэнджэщ етын сабийхэм ядэІэпыкъуным теухуа республикэпсо щэбэт щІыхьэхум хэтыну икІи зы махуэ лэжьапщІэр республикэпсо щэбэт щІыхьэхум и фондым халъхьэну.

3. Сабийхэм ядэlэпыкъуным теухуа республикэпсо щэбэт щІыхьэхум хэтахэм псапащІэ Іуэхухэм трагъэкіуэдэн папщіэ езыхэм я жэрдэмкіэ къыхалъхьэ ахъшэр унагъуэ нэхъ хуэныкъуэхэм зыщагъэкъуэн папщіэ ягъэхь Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетым и хэхъуэ Іыхьэм «Урысей Федерацэм и бюджет системэр зэхуагъэхъун папщІэ Федеральнэ казначействэм и органхэм трагуашэ хэхъуэхэр» 0310064300000010400 счётым «Урысей Федерацэм и субъектхэм я бюджетхэм щыщ ахъшэ зыІэрыхьэхэм иратын папщІэ цІыху щхьэхуэхэм къыхалъхьэ ахъшэр» 961 2 07 0202002 0000 150 и кодымкІэ.

4. Муниципальнэ районхэм, къалэ округхэм я щІыналъэ администрацэхэм чэнджэщ етын:

школакІуэ ныбжьым ит сабийхэм (сабий зеиншэхэм адэ-анэм я жьауэм щІэмытыжу къэна сабийхэм, сабий ныкъуэдыкъуэхэм, унагъуэ хуэмыщ ахэм я сабийхэм) зэрыІыгъыу ахъшэкІэ зыдэІэпыкъупхъэ я адэ-анэхэм (сабийхэр зыпlыжхэм, абыхэм якlэлъыплъхэм) я спискэхэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Лэжьыгъэмрэ социальнэ дэlэпыкъуныгъэмкlэ и министерствэм Іэрагъэхьэну;

ахъшэр зэрызэхуахьэсымрэ зэрыІыгъыу финансхэмкіэ зыдэіэпыкъупхъэхэм ятеухуа информацэр и зэманым зэратымрэ кІэлъыплъыну.

5. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Лэжьыгъэмрэ социальнэ дэlэпыкъуныгъэмкlэ и министерствэм хуэгъзувын муниципальнэ районхэмрэ къалэ округхэмрэ я щІыналъэ администрацэхэм къагъэхьа спискэхэм тету 2022 гъэм фокlадэм и 1-м фІэмыкІыу сабийхэм защІэгъэкъуэным теухуауэ ирагъэкІуэкІа республикэпсо щэбэт щІыхьэхум и фондым къыхалъхьа ахъшэм щыщу дэтхэнэ зы сабийми хуэзэу сом мини 3 иратыну.

6. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ЩэнхабзэмкІэ и министерствэм хуэгъэувын сабийхэм ядэІэпыкъуным теухуауэ ирагъэкіуэкіа щэбэт щіыхьэхум кърикіуахэр ціыхубэ хъыбарегъащіэ іуэхущіапіэхэм къыщыгъэлъэгъуэныр къызэригъэпэщыну.

7. Мы унафэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъыну и пщэ илъхьэн Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэ Хъубий М. Б.

Зэрыщытам тохьэж

ИДЖЫ 2022 гъэм мазаем и 17-м УФ-м и Прави-

тельствэм зэхъуэкІыныгъэхэр хилъхьэу къыдигъэкІа

унафэм къызэригъэувымкІэ ищхьэкІэ зи гугъу тщІа хаб-

зэхэр зэрылэжьэнур 2022 гъэм бадзэуэгъуэм и 1 пщІон-

щыхьэт техъуэ тхылъым и пlалъэр щиухыр бадзэуэгъуэм

и 2-м щегъэжьауэ адэкіэ щыіэмэ, ар медицинэ іуэхущіа-

пІэхэм кІуэн хуейщ и узыншагъэр къригъэпщытэу меди-

ко-социальнэ экспертизэм иригъэхьыну дэфтэрыр (фор-

министерствэм Медико-социальнэ экспертизэмкІэ и бю-

ро нэхъыщхьэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

щыІэм къыхуреджэ ЦІыхур ныкъуэдыкъуэу зэрыщытыр

піалъэкіэ къэлъытэным теухуа унафэр зэрыіуахыжым

къыхэкІыу зэуэ куэдым я тхылъхэр ягъэхьэзырыжын

хуейщи, нэхъ пасэу я узыншагъэм щыкІэлъагъэплъ ме-

дицинэ ІуэхущІапІэхэм екІуалІэу и чэзум зыхуэныкъуэ

УФ-м Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьыныгъэмкІэ и

Абы ипкъ иткіэ, ціыхум ныкъуэдыкъуагъэ зэриіэм

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

ЦІыху зэпіэзэрытт, унафэщі іззэт

гъэгъазэм и 27-м къащтащ. Ар хуагъэфэщащ промышленностым и дзэ кхъухьхэм къулыкъухэр тым, мэкъумэш ІэнатІэм, трансирахьэкІынымкІэ щІэгъэкъуэн хъу портым, сатум, щІэныгъэ-техникэ и къудамэм и кхъуафэзехуэу. Киев Іуэхущіапіэхэм зегъэужьыныма зэманым дэта механикэ заводым кіэ іэмалыщіэхэр къэзыгупсысслесарь-зэпкърылъхьакІуэу щыхэм, Совет къэралыгъуэм и па-Іащ. «Бгылъэ щІыпІэхэм щылэшхьэм фіыщіэ ин къыщызыхьажьэфыну электромеханик» ІэщІахэм. СССР-м и щІыхьымрэ и лъэгъэр зригъэгъуэта нэужь, 1958 гъэм къыщыщІэдзауэ «Молибден» къыщІэхыпІэм инженеру иужькіэ а Іуэхущіапіэм и унафэхэм Ахъуэхъу Анатолэ Хьэжмусэ и щІым и къуэдзэу лэжьащ, Тырныакъуэр ящыщщ, 1960 гъэ лъандэрэ уз вольфрам-молибден комбинатым и обогатительнэ фабрикэм и зыгъэкІыу Налшык къалэ дэта за-

механик нэхъыщхьэу щытащ. 1963 водым, иужьым «Телемеханика» 1964 гъэхэм пэрытащ вольт ПАО акционер жылагъуэ зыфІалъахъшэм ирилажьэ Іэмэпсыщауэ нобэр къыздэсми лажьэм и мэхэр къыщыщ агъэк ыу Тырныауз къалэ дэта заводым и унафэщ къулыкъум.

ным хуэІэзэу къекІуэкІа къызэ-гъэпэщакІуэт, РСФСР-м машинэ 1964 гъэм Ахъуэхъу Анатолэ ягъэуващ телемеханикэ аппаразэпкърызылъхьэ и ІэнатІэм щІыхь турэ къыщыщІагъэкІыу Налшык дэта заводым и унафэщіу, 1976 гъэм ар и пашэ хъуащ заводыр и лъабжьэу къызэрагъэпэща «Телемеханика» производственнэ зэгухьэныгъэм. А лъэхъэнэрщ нэхъри нэхъ ІупщІыжу наІуэ щыхъуар ститутым щІэтІысхьэн и пэ къи- абы унафэщІ ІэкІуэлъакІуэм хэхуэу, ар щылэжьащ Балтие фло- лъын хуей зэчий лъагэ зэрыб-

гъэдэлъыр, цІыху куэд дыдэ зэрызэщІигъэуІуэфыр икІи ахэр къапэщыт къалэнхэр гъэзэщіэным

зэрыхуиунэтІыфыр. Пщэрылъ къыщащ а сыт хуэдэ Іуэхуми зэпэшэчауэ зэрыбгъэды-

хьэм, псэ къабзэу зэрыщытым, лэжьыгъэ щіидзар и кіэм зэрынигъэсым, цІыхухэм гулъытэ зэрахуищІым я фіыгъэкіэ Анатолэ хузэфІэкІащ дунейпсо мардэхэм изагъэ, иджырей телемеханикэ Іэмэпсымэхэр къыщІэзыгъэкІ Іуэхущапіэ ин ди республикэм къыщызэригъэпэщу, абы и лэжьыгъэри зэтриухуэн. Зи унафэщІ «Телемеханика» ПО-р къыхуагъэува къалэнхэм хъарзынэу зэрыпэлъэщым папщІэ, къыхуагъэфэщауэ шыташ «ШІыхьым и дамыгъэ» ор-

1986 гъэм къыщыщІэдзауэ 1995 гъэ пщІондэ Ахъуэхъу Анатолэ лэжьащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и «Севкавэлектронмаш» ПО-м, СССР-м и гъуэгухэм къыщагъэсэ-бэп техникэ Іэмэпсымэхэр зэпкърылъхьэнымрэ къыщ Іэгъэк ІынымкІэ ІуэхушІапІэ нэхъышхьэу а зэманым щытам и генеральнэ директору. Илъэс куэдкІэ ар щытащ СССР-м Приборхэр къыщІэгъэкІынымкІэ и министерствэм телемеханикэ ІэмэпсымэхэмкІэ и конструктор нэхъыщхьэу, 2002 гъэм къыщыщІэдзауэ «Севкавэлектронмаш»-м и щіэныгъэ-техникэ

центрым и унафэшІу. Ахъуэхъу Анатолэ жылагъуэ гъащІэми жыджэру хэтащ. Ар хахащ КъБАССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и зэхуэсыгъуитІым я депутату, «Урысейм и лэжьыгъэ щІыхьыр»

урысейпсо жылагъуэ зэгухьэныгъэм и Къэбэрдей-Балъкъэр къудамэм и унафэщІуи щытащ. 1986 гъэм мэкъуауэгъуэм и 10-м Ахъуэхъу Анатолэ къыф ащащ «Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь» цІэр. Абы къратащ орденхэу Ленинымрэ Октябрь революцэмрэ я ціэкіэ щыіэхэр, ГуащІэдэкІым и Бэракъ Плъыжь ор-

деныр тІэунейрэ, «ЩІыхьым и

дамыгъэ» орденыр, апхуэдэуи къыхуагъэфэщащ «Къэбэрдей-

Балъкъэрым и пащхьэм щиІэ

фІыщІэхэм папщІэ» орденыр, ме-

далхэмрэ ІэнатІэхэм я дамыгъэ лъапІэў куэд дыдэ. Ахъуэхъу Анатолэ Хьэжмусэ и къуэр - Къэбэрдей-Балъкъэрым и къуэ щыпкъэр, лэжьакІуэшхуэр, къызэгъэпэщакІуэ Іэзэу дунейм тетар и ныбжьыр илъэс 90-м иту 2019 гъэм щ ышылэм и 9-м дунейм

ехыжащ АНЗОРЫКЪУЭ Аслъэмырзэ.

Хысыдж теплъэ яІэу

КъБР-100

СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и

Президиумым и Унафэкіэ «Co-

циалист Лэжьыгъэм и ЛІы-

хъужь» ціэ лъапіэр 1938 гъэм ды-

щагъымрэ хэзыгъэхъуахэм.

А ЦІЭ лъапІэр зыхуагъэфэща-

телемеханикэ аппаратурэ къыщіэ-

унафэщІу щытар. Ахъуэхъур про-

мышленнэ ІуэхущІапІэ зэтеухуэ-

зиІэ и лэжьакІуэт, Социалист

Ахъуэхъу Анатолэ 1929 гъэм мэ-

лыжьыхьым и 17-м Налшык къалэ

Киев къалэм дэт политехникэ ин-

Лэжьыгъэм и ЛІыхъужьт.

къышалъхуаш.

Электросвязымрэ хъыбарегъащ із ізнатіэхэм я зэгухьэныгъэхэмрэ я дунейпсо махуэр илъэс къэс накъыгъэм и 17-м

1844 гъэм накъыгъэм и 24-р ди планетэм япэ дыдэу телеграфкіэ хъыбар щызэіэпаха, США-м и къалэхэу Балтиморрэ Вашингтонрэ дэс ціыхухэр напіэзыпіэм щызэрыщіа махуэщ. Абы иужькІэ, дызэрыщыгъуазэщи, телекоммуникацэхэм я Іэмалхэм псынщІэ дыдэу дэнэ лъэныкъуэкІи зыщаужьащ, ЩІы Хъурейм тет къэралхэр тыншу иризэрыщ Тэу.

Тхыдэм къызэрыхэщыжымкіэ, мазитірэ ныкъуэкіэ екіуэкіа зэпсэлъэныгъэ гугъухэм яужькІэ, къэрал 22-м я правительствэхэм 1865 гъэм накъыгъэм и 17-м Париж къалэм

Іэ щыщІадзауэ щытащ япэ дунейпсо теле-

граф зэгурыГуэныгъэм. Абы шыгъуэщ къышыунэхуар иужьым, 1932 гъэм къышегъэжьауэ Телеграф зэгухьэныгъэкІэ зэджэу къаублари. КІэлъыкіуэу щіэныгъэлі-іэщіагъэліхэм радиори телефонри къагупсысащ. Илъэсит дэкіри, 1934 гъэм Іэ щіадзащ Электросвязымкіэ

къэралхэм я зэгурыІуэныгъэм. Физикэ щ Іэныгъэм ирилажьэхэри щыхьэт зэрытехъуэмкІэ, электросвязыр – цІыхухэр зэрызэрыщІэ, хъыбархэмкІэ зэрызэхъуажэ ІэмалыфІщ. Къызэрежьэри зэрекіуэкіри нэрымылъагъу зэщІэузэда мэскъалхэр, хысыдж «теплъэ» яІэу, хьэуа дызэрыбауэмкіи кіапсэу яукъуэдияхэмкіи зэрыщызежэрщ, зэрыщызелъатэрщ. Ар зи тегъэщіапізу къежьа ізмэпсымэщізхэм, ізмалыщІэхэм ящыщщ телефоныр, теле-

дызэсэжа Интернетыр. Гу зылъытапхъэр аращи, ЭлектросвязымкІэ дунейпсо зэгухьэныгъэр ООН-м хэт ІуэхущІапІэщ. Абы и къалэн нэхъыщхьэр зыхуэгъэзар къэралхэр зэрызэдэлажьэм, зэрызэпыщ ам нэхъри зегъэужьынырщ, зегъэубгъунырщ, электро-зэпыщІэныгъэхэр къызэзыгъэпэщ Іэмал псори егъэфІэкІуэнырщ.

графыр, иужьрей лъэхъэнэхэм псори

ІэмалыщІэхэр къызэдагъэсэбэпу, Интернетым къыщыхалъхьэ унэтІыныгъэщІэхэмкІэ Къэбэрдей-Балъкъэрыр нэхъ къызэзыгъэпэщыр «Урысейм и телеком» ОАО-м и щІыналъэ къудамэм хъыбарегъащІэ-коммуникацэ ІуэхутхьэбзэхэмкІэ и операторырщ. Къыхэгъэщыпхъэр аращи, щІыпІэ жыжьэхэм уазэрылъэ Іэсыфын Іэмалхэмк Іи ди республикэр зэгъэпэщащ. Апхуэдэу, иужьрей илъэсхэм ди цІыхухэм куэду къа-гъэсэбэпхэм_ящыщщ «Мегафон», «МТС», «Билайн», «Вымпелком» ІуэхущІапІэхэм я

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

ТекІуэныгъэм и махуэшхуэм ипэ къихуэу - на-къыгъэм и 5 - 8-хэм Іуащхьэмахуэлъапэ щек Іуэк Іащ Урысей Федерацэм и щІыналъэм коронавирус Red Fox Elbrus Race спорт лізужьыгъуэхэм я XIII ду-нейпсо фестивалым хиуузыфэ зэрыціалэм зыщемыгъэубгъун, ціыхухэм санитар-эпидемиологие щытыкіэ тэмэм къахузэбыдэ зэхьэзэхуэхэр. Урысей гвардием Кавказ Ищгъэпэщын папщ з 2020 гъэм жэпуэгъуэм и 16-м УФ-м и Правительствэм къыдигъэкlayэ щытащ «ЦІыхур ныкъуэдыкъуэу зэрыщытыр палъэкіэ къэлъытэным теухуауэ» унафэ №1697-р. Абы ипкъ иткІэ ныкъуэдыкъуагъэ зэриІэм щыхьэт техъуэ тхылъыр зэгъэпэщыным къыкіэлъыкіухь лей хэмыту мазихкіэ

хъэрэ щіыналъэм щиіэ управленэм и спорт командэм и инструктор нэхъыжь Руденкэ Наталье, лейтенант Усольцев Сергейрэ прапоршик Дьяконов Виталийрэ хабзэхъумэ ІэнатІэхэм я ліыкіуэхэм къахэжаныкіри, «ТекІуэныгъэм и кубок» зэпеуэм бжьыпэр къыщахьащ.

ТЕКІУЭНЫГЪЭ Иныр илъэс 77-рэ зэрырикъум Иныр гъэпса зэхьэзэхуэхэм хэтащ Урысей гвардием, ЗыхъумэжыныгъэмкІэ министерствэмрэ МЧС-мрэ я лэжьакІуэхэр. Хабзэхъумэ дзэхэм я лІыкІуэу 17 зыхэта команди 3-р щызэпеуащ – «Дэгъэзеигъуэ километр», «Іуащхьэмахуэ псынщізу дэкіуеин» ліэужьыгъуэхэмкіэ. шызэхьэзэхуащ Іуашхьэмахуэ лъапэ зауэ щекіуэкіа и шІыпІэхэм

Урысей гвардием и команди 3-м гуп зэхьэзэхуэм бжьыпэр щаубыдащ. Щхьэзакъуэ зэхьэзэхуэм екјуу зы-

Урысей гвардием и ехъулІэныгъэ

къыщагъэлъэгъуащ Кавказ Ищхъэрэ округым и хабзэхъумэ дзэхэм я лІы-

«Дэгъэзеигъуэ километр» зэпеуэм япэ увыпІэр къыщихьащ лейтенант Усольцев Сергей, псынщІзу дэкІыным дыжьыныр щызыІэригъэхьащ Руденкэ Наталье, прапорщик Дьяконов Вита-

лий ещанэ хъуащ. Дунейм и щытыкІэм емылъытауэ спортсменхэр ерыщу пэщІэтащ я хьэрхуэрэгъухэм икІи текІуэны-

гъэ зыІэрагъэхьащ, - жиІащ Урысей гвардием Кавказ Ищхъэрэ щіыналъэм щиіэ управленэм и спорт командэм и унафэщІ подполковник Бабяр Сергей.

ТекІуахэмрэ къыхэжаныкІахэмрэ щагъэлъэпіащ Азау хуейм. Фестивалым и къызэгъэпэщакІуэхэм абыхэм иратащ зэхьэзэхуэр зэхэзышахэм къабгъэдэкі медалхэр, щІыхь тхылъхэмрэ фэеплъ саугъэтхэмрэ.

БАХЪСЭН Ланэ.

Накъыгъэм и 18,

♦ Музейхэм я дунейпсо махуэщ

◆1932 гъэм къалъхуащ физико-математикэ гъэхэмкІэ доктор, КъБКъУ-м и профессор, УФ-ми КъБРми щіэныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ я лэжьакіуэ Хъуэкіуэн Хьэзрэталий.

◆ 1940 гъэм къалъхуащ мэкъумэш щІэныгъэхэмкІэ кандидат, КъБКъМУ-м и профессор, ЩІДАА-м и академик, КъБР-м щІыхь зиІэ и агроном Хьэщіэлі Руслан.

Зыгъэхьэзырар ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэш.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Мащэм зэ ихуэр набгъэщи, тІэу ихуэр нэфщ.

Зи гъащіэр купщіафіэ

Пщіэрэ щіыхьрэ зиіэ нэхъыжьыфі Ціыпіынэ Амырхъан Тіалэ и къуэм нобэ егъэлъапІэ илъэс 80 ныбжь дахэр. Ар 1942 гъэм накъыгъэм и 17-м Дзэлыкъуэ куейм хыхьэ Малкэ къуажэм къыщалъхуащ. Абы и адэр зэй илъэгъуакъым, «зауэм и бынхэр» жыхуаІэхэм ящыщщ.

АМЫРХЪАН гугъуехьхэм къызэф амыгъащІзу гъащІзм лъз быдэкІз щыуващ, ІэшІагъэкіи, лэжьыгъэкіи, ціыху хэтыкіэкіи пэрыту гъуэгуанэ купщафіэ къикіуащ. Нобэми ар куэдым я чэнджэщэгъущ, ущиякІуэщ, щапхъэ зытрах нэхъыжьыфІщ. Ар жыджэрщ, и гум щигъафІэр Іэрылъ щыхъуным пэлъэщу гъащІэм и курыкупсэм

Сыт щыгъуи жыжьаплъэ

КъБКъУ-м и мэкъумэш и факультетыр къиухащ. ЩІэныгъэлІ агроном дипломыр зыІэрыхьа щІалэ жаныр комсомол, парт секретару щытащ. Шордакъ къуажэм Щэнхабзэмкіэ и унэм и унафэщіу лэжьащ

. «Ілыпіынэ Амырхъан «Ілащхьэмахуэ» колхозым (Шордакъ) къалэн зэмыл Гэужьыгъуэхэр щрихьэкіащ, илъэс 12-кіэ (1985 -1997 гъэхэм) абы и унафэщІу щытащ. Колхозым и зыужьыныгъэмрэ зэфіэкікіэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и дэнэ шІыпІи щыщапхъэт. Амырхъан къигъэсэбэпырт лэжьыгъэм и унэтІыныгъэщІэхэр, къызэгъэпэщакіуэ нэст, ипэкіэ зэрыкіуэным хуэпабгъэ унафэщІти, сыт хуэдэ гугъуехьхэми зи къарур пэлъэщырт и гуп зэкъуэтри. Ар «Ленин гъуэгу» газетми къатхэрт, и лэжьакІуэ пэрытхэр игъэгушхуэн, ахэр щапхъэу игъэлъэгъуэн папщĺэ.

Амырхъан игу къызэригъэкІыжщи, колхоз унафэщІ къулыкъум щыпэрыта лъэхъэнэр хиубыдат ди къэралышхуэм щекlуэкla зэхъуэкlыныгъэхэм, жылагъуэ гъащіэм и унэтіыныгъэ псоми лъэіэсам. Социально-экономикэ щытыкІэ гугъум ухэзэгъэныр тынштэкъым. Зэман дэкіри, республикэм щІыуэпс гъэтІылъыгъэхэмкІэ и министрым и унафэкІэ ЦІыпІынэ Амырхъан Дзэлыкъуэ районым щІыуэпсымрэ дыкъэзыухъуреихь дунеймрэ хъумэнымкІэ и комитетым и унафэщІ къулыкъум пэрыуващ. Сыт щыгъуи хуэдэу, а лэжьыгъэри игурэ и псэрэ етауэ, пщІэ къыхуащІу ирихьэкІащ.

ЦІыпіынэ Амырхъан и лэжьыгъэр, республикэм и зыужьыныгъэм хуищІа хэлъхьэныгъэр гулъытэншэу къэнакъым. Абы щІыхь, фІыщіэ тхылъ куэд къыхуагъэфэщащ, мэкъумэш Іэнатіэр егъэфіэкіуэным, щіалэгъўалэр хэкупсэў гъэсэным и гуащіэ зэрыхэлъым папщіэ. Апхуэдэщ КъБАССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и ЩІыхь тхылъыр, Амырхъан 1968 гъэм къратар. 1970 гъэм и мэлыжьыхьым къыхуагъэфэщащ СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым къыбгъэдэк «За доблестный труд в ознаменование 100-летия со дня рождения Владимира Ильича Ленина» медалыр. **Унагъуэ дахэ**

ЦІыпІынэхэ Амырхъанрэ Зоерэ насыпыр щытепщэ унагъуэ дахэщ. Зэдапіащ къуитірэ пхъуит Грэ. Зэщхьэгъусэхэм я бынхэр гъащІэм лъэ быдэкІэ щыувын папщІэ яхузэфІэкІ къагъэнакъым. Дэтхэнэми щІэ-

ныгъэ, ІэщІагъэ, лэжьыгъэ яІэщ, адыгагъэ, хабзэрэ нэмысрэ щызекІуэ унагъуэ дахэхэш. Зэдэлъхузэшыпхъухэм я нэхъыжь ФатІимэрэ абы и щхьэгъусэ Мыд Аскэррэ къуищ яІэщ: Азэмэт, Амир, Айдамир. Зэкъуэшхэм я нэхъыжь Арсенрэ и

щхьэгъусэ, Жанджэрийхэ япхъу Эммэрэ сабииплі зэдапіащ: зэтіолъхуэныкъуэ Алинэрэ Элинэрэ, адэшхуэм и цІэр зыфіаща я къуэ Амырхъан, нэхъыщІэ Аделинэ. Резуанрэ и щхьэгъусэ, Къущхьэхэ япхъу Оксанэрэ бынищ яІэщ – Астемыр, Альберт, Рианнэ. Бынхэм я нэхъыщІэ Мадинэ Къамбийхэ я нысэщ. И щхьэгъусэ Русланрэ абырэ щ алищ зэдап : Хьэмид, Ар-

Амырхъан и тхылъхэр

ЦІыпІынэ Амырхъан «На своей земле» и япэ тхылъыр дунейм къытехьаш 2013 гъэм. Авторым зэрыжиІэщи, ар хуигъэпсащ сыт хуэдэ гугъуехьми пэлъэщу зыпіа, гъащіэм лъэ быдэкІэ хэзыгъэува и анэ Дуар (ЦІыпІынэ) Мыжэтэ. Хэку зауэшхуэм и лъэеципал меухшестысым папша менест абы къыхуагъэфэщауэ щытащ «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.» медалыр. Ар ящыщщ Урысей Федерацэм и Президент Путин Владимир ТекІуэныгъэм и махуэшхуэм хъуэхъу тхылъхэр зыхуигъэхьа ветеранхэм.

Архив дэфтэрхэр къигъэсэбэпу къыдигъэкІа, и гукъэкІыжхэр щызэхуэхьэса тхылъым щытопсэлъыхь къыщыхъуа и лъахэм, и Іыхьлыхэмрэ благъэхэмрэ, и унагъуэм, къикІуа гъуэгуанэм, зыдэлэжьа, щапхъэ къыхуэхъуа куэдым. Абдежым къыщыувы акъым Амырхъан, абы къык элъыкІуащ тхылъ зыбжанэ. 2016 гъэм дунейм къытехьащ «Доброе имя, высокая честь» Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Дзэлыкъуэ районымрэ я унафэщ лэжьак уэхэм ятеухуар; колхозым къыщыдэлэжьахэм я гугъу щищІ «Земля родная, сердцу дорогая» фІэщыгъэр зиІэр. 2017 гъэм абы къыкІэлъыкІуащ «Прожито, пережито» тхылъыр. Урысей Федерацэм и ТхакІуэхэм я союзым хэт ЦІыпІынэ Амырхъан абдежми къыщыувы акъым, абы усэхэм зритащ ик и 2018 гъэм адыгэбзэкІэ къыдигъэкІащ «Гупсысэхэр» тхылъыр. АдэкІэ къыкІэлъыкІуащ «Ди гугъапІэхэр» зыфІищар. Котляровхэ Мариерэ Викторрэ я тхылъ тедзапіэм къыщыдигъэкlа а тхылъхэм иджыри къыхэхъуэнущ Амырхъан нобэкІэ зэлэжьыр. НэхъыжьыфІым, адэм, адэшхуэм и ма

хуэшхуэмкІэ дохъуэхъу. И жьэгур уардэунэу, гукъыдэжыр и бэу, и щхьэгъусэ Зое къыкъуэту гъащІэм и ІэфІыгъэ псори зыхищіэну, и къарурэ зэфіэкірэ мыкіуэщіу, и бынхэмрэ абыхэм къатепщ ык ыжахэмрэ я ехъулІэныгъэм, насыпым и лъэр щІагъэкІыу иджыри куэдрэ псэуну ди гуапэщ. УЭРДОКЪУЭ Женя

ТекІуэныгъэм и мэзым зеубгъу

Хэку зауэшхуэр ди къэралым и и деж щы В Ветеранхэм я советым и тхьэ-ТекІуэныгъэкІэ зэриухрэ илъэс 77-рэ щрикъум ирихьэлізу Прохладнэ щіыналъэм щыщ Дальний къуажэм иджыблагъэ Іуэху щхьэпэ щекіуэкіащ - абы щыпащащ «ТекІуэныгъэм и мэз» хэкупсэ акцэм. Жылэм и щІыпІэ администрацэм и Іэтащхьэм, Урысей МВД-м и «Прохладнэ» къудамэм и лэжьакіуэхэм, и ветеранхэм я жэрдэмкіз илъэс етіуанэ хъуауэ къызэра- гьэщащ, щіыхыым и аллее къызэрагъэгъэпэщ Іуэхум ипкъ иткіэ а махуэм хасащ Хэку зауэшхуэм хэта цІыху 73-м я цІэхэр зытратха жыгхэр.

Акцэм хэтащ МВД-м и «Прохладнэ» къудамэм и унафэщІым и къуэдзэ, къэрал кІуэцІ къулыкъум и подполковник Къып Заур, Іэнатіэм и гупым ядэлэжьэнымкіэ и къудамэм и Іэщіагъэлі, къэрал кіуэці къулыкъум и подполковник Шаповаловэ Оксанэ, Дальний къуажэ администрацэм

мадэ Къэжэр Іэмин, къудамэм дэлажьэ Жылагъуэ советым и унафэщ Клюй Андрей, Прохладнэ къалэм къэрал кlуэцІ Іуэхухэмкіэ и органхэм я ветеранхэр.

Зэхуэсыр къызэіуихащ Прохладнэ щіыналъэм и Ветеранхэм я советым и тхьэмадэ Савинов Александр. Абы ирагъэкіуэкі акцэм мыхьэнэшхуэ зэриіэр къыхипэщынымкіэ жэрдэмыр къыдэзыіыгъахэм фІыщІэ яхуищІащ.

Іуэхум кърихьэліахэм аллеемкіэ яунэтіри, жыгхэр хэсэн щІадзащ. Лэжьыгъэр яублащ Къып Зауррэ Дальний къуажэм дэт курыт еджапІэм и унафэщІым и къуэдзэ Къумыкъу ФатІимэрэ. Нобэ хасэ жыгхэр Хэку зауэшхуэм хэтахэр зэращымыгъупщэм и дамыгъэ зэрыхъунури абыхэм къыхагъэщащ.

УАРДЭ Жантинэ.

Дунейм щыхъыбархэр

дэфтэрыр зыІэрагъэхьэну.

ягъэіэпхъуэу къекіуэкіащ.

мэ 088/у) зэригъэпэщын папщІэ.

ТекІуэныгъэ Иным и щІыхькІэ

УФ-м и Банк Нэхъыщхьэм ахъшэ жьгъеищІэхэр къыдигъэкlащ ТекІуэныгъэ Иным и щіыхькіэ. Нэхъапэм ящІахэм къахэхъуащ дыжьын сомищрэ сомиті-

СОМИЩЫМ «ТекІуэныгъэм и орден» фlащащ, «1941 -1945 гъэхэм екіуэкіа Хэку зауэшхуэм совет цІыхубэр зэрыщытекІуам папщІэ» серием щыщщ. Абы и ІуплъапІэм ТекІуэныгъэ орденыр тетщ, Кремлымрэ хьэрэкІытІэхэмрэ и шІыбагъым къыдэщу.

СомитІым «Амет-Хан Султан» жиІэущ, «1941 – 1945 гъэхэм екlуэкlа Хэку зауэшхуэм и ЛІыхъужьхэр» серием хагъэ-

хьащ. Абы и ІуплъапІэм тещІыхьащ Совет Союзым тІзунейрэ и лІыхъужь, Амет-Хъан СулътІан и сурэтыр, и щІыбагъымкІэ кхъухьлъатитІ щыплъагъуу.

ТХЬЭХУЩЫНЭ Ланэ.

Дэтхэнэ ахъшэм хуэдэуи мин щырыщщ къыдагъэкlар икІи апхуэдэхэр зэхуэзыхьэсхэм я дежкІэ ахэр хуабжьу зэпэубыдауэ щытынущ.

КъулыкъущІэхэри губгъуэм ихьащ

Коронавирусым къыдэкІуа гугъуехьхэм иджыпсту хэтщ зэрыдунейуэ: шэщlауэ лэжьэну Іэмал зэрамы-Іам «зэфійгъэціэнтхъуащ» къэралхэм я экономикэхэри къызэрыгуэкІ уназэреджэр гъуэхэри. ЩытыкІэ нэхъ хьэлъэ итхэри яхэтщ, дауи, къэралхэм.

КЪАПЩТЭМЭ, Корее Ищхъэрэр иужьрей илъэсхэм гугъу езыгъэхьар ковидым и

закъуэкъым – абы къыхыхьэ- щащ Электросвязым и зэжащ псыдзэхэмрэ уэгъумрэ. ЩытыкІэр иригъэфІэкІуэжыну и мураду мы зэманым дунейпсо махуэщ а къэралыр хуокіуэ Іэмал куэдым. Абыхэм ящыщу гейм щыщ тхыдэдж, иджыблагъэ къыхилъхьар щlакlyэ **Хьэджымыкъуэ Тем**совет лъэхъэнэм ди деж тэч. къыщагъэсэбэпу щытахэм хуэдэщ – къулыкъущІапІэхэм я лэжьакіуэхэр губгъуэм ихьэн хуей хъуащ, мэкъумэшышІэхэм ядэІэпыкъун,

А къэралым псыщІэгъэ-лъадэ Іэмалыр щызэтеухуауэ щыткъыми, дунейр хуабащэ зэрыхъуу хэщіыныгъэшхуэ къахуехь

пщІэ.

цІыхубэм мэжэщІалІагъэ гу-

зэвэгъуэ къалъэмы Іэсын па-

Накъыгъэм и 17,

♦Электросвязымрэ хъыбарегъащіэ зэгухьэныгъэмрэ я дунейпсо махуэщ. **♦ 1865 гъэм** къызэрагъэпэ-

♦Гу узыфэхэм ебэныным и **♦ 1848 гъэм** къалъхуащ Ады-

гухьэныгъэр.

♦ 1917 гъэм къалъхуащ Къэбэрдей къэрал драмэ театрым и утыкур илъэс куэдкІэ зыгъэбжьыфІа, Урысей Федерацэм и цІыхубэ ар-

тисткэ Дыщэкі Кіунэ. Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ.

Хуабэр махуэм градус 16 17, жэщым градус 11 - 12 щыхъунущ.

ХъуэкІуэным пхиша лъагъуэр хэгъуащэркъым

Физико-математикэ щІэныгъэхэм я доктор, УФ-м, КъБР-м щіэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ я лэжьакіуэ, Информатизацэмкіэ дунейпсо академием, Щіэныгъэхэмкіэ Дунейпсо Адыгэ академием, ЩІэныгъэхэмрэ гъуазджэхэмкіэ Петровскэ академием я академикыу, КъБКъУ-м и профессору щыта ХъуэкІуэн Хьэзрэталий Беслъэн и къуэр ди республикэр, къэралыр зэрыгушхуэ еджагъэшхүэхэм ящыщщ. Абы бгъэдэлъа щіэныгъэ куумрэ зэфіэкі лъагэхэмрэ къыхуахьа щ ыхьыц эхэм хохьэ ар Ипщэ федеральнэ университетым щІыхь зиІэ и профессору зэрыщытари, РАН-м ТеплофизикэмкІэ и лъэпкъ комитетым и бюром зэрыхагъэхьари, физикхэм я Налшык школ ціэрыіуэм и пашэу зэрылэжьари, нэгъуэщІхэри. ЩІэныгъэлІ щыпкъэм, лъэпкъым и нэхъыжьыфІхэм ящыщар къызэралъхурэ илъэс 90 ирокъу.

ХЪУЭКІУЭН Хьэзрэталий Дзэлыкъуэ 1932 гъэм накъыгъэм и 18-м къыщалъхуащ. Абы и сабиигъуэр хиубыдащ зауэ, зауэ нэужь лъэхъэнэ хьэлъэхэм. ГъащІэм къыпигъэтІылъ лъэпощхьэпохэм емылъытауэ. Хьэзрэталий къэхъуаш къэзыухъуреихь дунейр фіэхьэлэмэту. Школым щыщІэса илъэсхэм ар и ныбжьэгъухэм къахэщырт бгъэдэлъ акъыл жанымкІэ, гурыхуагъымкіэ, щіэныгъэм зэрыхуэнэхъуеиншэмкіэ. Илъэсибл школыр ехъулІэныгъэкІэ къиуха нэужь, ХъуэкІуэным еджэным щыпищащ Дзэлыкъуэ къуажэм къэзыуха щіалэщіэм и щіэныгъэм хигъэ- доктор хъуащ. хъуэну мурад ищащ фіыуэ илъэгъуа унэтІыныгъэхэмкІэ - физикэмрэ математикэмкІэ. А гуращэр и гъуэгугъэлъагъуэу Хьэзрэталий 1950 гъэм щІэтІысхьащ Къэбэрдей пединститутым и физико-математикэ къудамэм. Абы экзамен къеlызыхауэ щыта профессор цІэрыІуэ Задумкин Сергей иужькі куэдрэ игу къигъэкіыжу куумрэ зэхэщІыкІымрэ. ХъуэкІуэныр халъытауэ щытащ а илъэсым пединститутым къащта студент нэхъыф дыдэхэм.

Студент илъэсхэри, зэрихабзэу, купщlафіэу ирихьэкіащ Хьэзрэталий. Фіы дыдэу зэреджэм къыдэкІуэу, ар жыджэру хэтт институтым щекіуэкі жылагъуэ гъащіэм. Апхуэдэүи хуабжьу дихьэхырт физикэмрэ математикэмрэ ехьэл къэхутэныгъэхэм. 1954 гъэм ХъуэкІуэным ехъулІэныгъэкІэ къиухащ еджапіэ нэхъышхьэр. И егъэліэныгъэ куэдкіэ гъэнщіа гъуэгу бгъуфіэ иужькІэ хуэхъуам.

1959 гъэм ирихьэл у Хьэзрэталий аспирантурэри къиухакІэт, и япэ щІэныгъэ-къэхутэныгъэ лэжьыгъэшхуэри зэфІигъэкІат. Ар пхигъэкіа нэужь, Іэшіагъэліым къыхэм я кандидат» цІэр. Къыхэдгъэщынщи, апхуэдэ щІэныгъэцІэ Совет Союзым щызезыхьэхэм ящыщу нэхъ щІалэ дыдэр Хьэзрэталийт: илъэс 27-м иту физикоматематикэ щІэныгъэхэм я кандидат иджыри зыри хъуатэкъым. ШІэныгъэлІ ныбжьыщІэм теухуа хъыбарыр дэнэкІи щызэбгрыкіат. Хьэзрэталий бгъэдэлъ щіэныгъэ куум, зэфІэкІхэм ятеухуа тхыгъэ купщафіэ къытехуат «Комсомольская прагъащіэ псор щіэныгъэм тезыухуа адыгэ

Адэкіи пэрыт защізу екіуэкіащ Хъуэкіуэным и илъэсхэр. Пединститутыр и лъабжьэу 1957 гъэм Налшык Къэбэрдей-Балъилъэсым щыщІидзэри, 1960 гъэ пщІондэ куэдрэ хэгъуэщэжынукъым. Хьэзрэталий щытащ университетым фи-

зикэмкІэ и кафедрэм и ассистенту, иужькІэ егъэджакІуэ нэхъыжьу. 1960 - 1967 гъэхэм ар физико-математикэ факультетым и декану щытащ. Доцент цІэр ХъуэщІыналъэм хыхьэ Дзэлыкъуэдэс къуажэм кІуэным къыфІащащ 1965 гъэм, къыкіэлъыкіуэ илъэсым къыщыщіэдзауэ ар и унафэщіщ физикэмкіэ къэхутэныгъэщіэхэр щрагъэкіуэкі кафедрэм, иужькіэ, 1981 - 2006 гъэхэм, КъБКъУ-м пкъыгъуэ быдэ-

хэм я физикэмкІэ и кафедрэм и пашэш. Зыпэрыт къулыкъухэм япыща лэжьыгъэхэм къадэкІуэу ХъуэкІуэным иригъэкіуэкіырт сыт щыгъуи дэзыхьэх къэхутэныгъэ хьэлэмэтхэр. 1975 гъэм абы утыку кърихьащ щіэныгъэ дунейм щіэупщіэшхуэ щызиlа и доктор диссертацэр. Ари ехъулІэныгъэкІэ пхигъэкІащ ХъуэкІуэным дэт курыт школым. Ар дыщэ медалкіэ икіи физико-математикэ щіэныгъэхэм я

ЩІэныгъэліым и къэхутэныгъэр шэщІауэ къыщагъэсэбэпырт зыхъумэжыныгъэ ІэнатІэм хуэлажьэ промышленностым. Къэралым и лъэщагъым, экономикэм, промышленностым заужьынымкІэ мыхьэнэшхуэ зиІэ апхуэдэ къэхутэныгъэ лэжьыгъэ куэд и къалэмыпэм къыпыкlащ Хьэзрэталий. Псори зэхэту абы къыдигъэщытащ къуажэ пхыдзам щапіа, щеджа кіащ щіэныгъэ лэжьыгъэу 400-м нэс. Абыадыгэ щіалэщіэм бгъэдэлъ щіэныгъэ хэм яхэтщ патент зыхуагъэфэща къэхутэныгъэ 30-м щ игъу, монографие зыбжанэ, зэреджэ тхылъу 25-рэ, нэгъуэщІхэри. ЩІэныгъэлі щыпкъэм и нэіэм щіэту ягъэхьэзыращ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм физикэ щіэныгъэм зыщегъэужьыным теухуа концепцэр». Ар даlыгъащ ди республикэми гъунэгъу щІыналъэхэми щылажьэ егъэджакіуэхэм, щіэныгъэліхэм. КъинэмыщІауэ, Физикэр езыгъэджхэм я урысейпсо съездми къыщащтащ.

Къэралпсо щІэныгъэм и зыужьыныгъэм джакіуэхэм я чэнджэщкіэ а илъэс дыдэм хуищіа хэлъхьэныгъэ иным папщіэ, Хъуэщіалэщіэр щіэтіысхьащ институтым и кіуэн Хьэзрэталий куэдрэ ягъэпэжащ аспирантурэм, физикэмкіэ кафедрэми дамыгъэ лъапіэхэмкіэ, ціэ лъагэхэмкіэ. лэжьэн шышидзащ. Апхуэдэу Хъуэкіуэ- Абыхэм ящыщщ Бэракъ Плъыжьым и ныр теуващ щІэныгъэм и лъагъуэм, ехъу- орденыр, КъБАССР-м ЩІэныгъэ ІуэхухэмкІэ и министерствэм къыхуигъэфэща щІыхь тхылъхэр, СССР-м КосмонавтикэмкІэ и федерацэм и Президиумым къыбгъэдэкІ медалыр, «Хэкум и пащхьэм щиІэ фІыщІэхэм папщІэ» орденым и 2-нэ нагъыщэ зиІэ медалыр. Къэбэрдей-Балъфіащащ «физико-математикэ щіэныгъэ- къэр, Шэшэн республикэхэм я Правительствэхэм къабгъэдэкІ щІыхь тхылъхэр, «Макаренкэ и цІэр зезыхьэ медалыр», нэ-

Профессор ціэрыіуэр дунейм ехыжащ мы илъэсым и мазаем. Абы и фэеплъхэм ящыщщ и нэіэм щіэту щіэныгъэм хыхьа щіалэгъуалэ куэдыр. Ар я щіэныгъэ унафэщІу гъэхьэзыра хъуащ физико-математикэ щІэныгъэхэм я кандидату, доктору пщІы бжыгъэхэр. Адэм пхиша гъуэгум вда» газетым. Адыгэ щІалэ цІэрыІуэм и ехъулІэныгъэ инхэр яІэу нобэ ирокІуэ и гъащіэмрэ здынэса лъагапіэхэмрэ епха къуэхэу Муратрэ Азэмэтрэ. Ахэр физиконэтынхэр къатырт Союзпсо радиомкіэ. математикэ щіэныгъэхэм я докторщ, я Апхуэдэ гулъытэ лъагэр хуэфащэ дыдэт зи къалэмыпэм къыпык къэхутэныгъэхэм пщІэшхуэ щаІэщ дуней псом.

Къэралым, лъэпкъым я ехъулІэныгъэм зэман кіыхькіэ хьэлэлу хуэлэжьа щіэныгъэлІ шыпкъэ, къэхутакІуэ емызэш ХъуэкІуэн Хьэзрэталий Беслъэн и къуэм и къэр къэрал университет къыщызэlуаха цlэр ди республикэм и тхыдэм, шэч хэнэужь, ар ящыщащ абы япэу увахэм. А мылъу, къыхэнащ. Абы пхиша лъагъуэр

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

сэн шІыналъэм Щэнхабзэмкіэ и управленэм и унафэщІщ. КъБКъУ-м и

Тхьэмадокъуэ Зерэ Бахъ-

къиухри, илъэс куэдкіэ

адыгэбзэмкІэ егъэджа-

кіуэу лэжьащ. Щіэблэр

гъэсэным и піалъэр ещіэ,

гъащіэм къигъэув упщіэ

куэдым я жэуапхэр щэнхабзэм къышыбгъуэтыфу

жеіэ. Дызэреупщіахэм теу-

хуауэ къыджијам фыщы-

- Щэнхабзэм и къалэнхэр

- Щэнхабзэр цІыху зыгъа-

сэщ, зыунэтІщ, зезыгъэ-

ужьщ. Абы куэдкІэ елъытащ

цІыхубэм ягъуэтыфыну зыу-

жьыныгъэр. ЦІыху щхьэ-

хуэм и гъащІэм и кІыхьагъ-

кІэ зыхелъхьэ хабзэ щхьэ-

хуэхэр. Унагъуэм, сабий са-

къысшохъу адэкІэ и гуп-

сысэр къызэрызэрыкІынур.

«Щэнхабзэ зыхэлъщ» зыху-

жаІэ цІыхур гъэсэныгъэкІй,

кІи, утыку ихьэкІэкІи псоми

щэнхабзэм теухуауэ щекІуэкІ

Бахъсэн шІыналъэм

школым лъабжьэ

елъытауэ

къудамэр

филологие

догъэгъуазэ.

сыт хуэдэ?

щегъуэт. Абы

къахэшхэрш.

хутепсэлъыхьыт.

тхьэмадокъуэ зерэ: «Щэнхабзэр цыху зыгъасэщ»

хабзэмкіэ унэ 13, бгъэіэпхъуэ хъу автоклуб, гъуаз- ирихьэлІэу <u>ЩэнхабзэмкІэ и управле-</u> школищ, тхыдэ-лъахэхутэ нэм и Іуэхущіафэхэм къыт- музей, библиотекэхэр (щіыбиблиотекэрэ къуажэхэм щыІэхэмрэ). Мыхэр псори яхуэгъэзащ. ЗэфІэкІ зыб- лажьэ. Махуэшхуэхэр до-

зыІыгъыкІэкІи, зыхуэпэкІэ- лъэгъун утыкуи яІэщ. Щэн- гъэтщ. Псалъэм папщІэ, ТекІуэныгъэ Иным и махуэм Къулъкъужын **Бахъсэн щІыналъэм** джэм щыхуагъасэ сабий Ищхъэрэм гъуазджэмкІэ и сабий еджапІэм, Зеикъуэ сурэт щІыным щыхуагъасэ налъэ псом зэдай сабий школхэм гъэлъэгъуэныгъэ гъэщІэгъуэнхэр къыщызэ-Іуах. ЩІыналъэм и уэрэд-Іуэхугъуэхэр щіэми жьыми щэнхабзэм теухуауэ мэ- жыіакіуэ, къэфакіуэ гупхэр республикэм и Іуэхухэм жыгъэдэлъу щІыналъэм къы- гъэлъапіэ, усэхэмрэ уэрэд- джэру хэтщ. Лъэпкъ гупсыщыхэжаныкіхэм гулъытэ хэмрэ я пшыхьхэр идогъэ- сэ зыхэлъ зэхьэзэхуэхэри ягъуэт, я гупсысэр щызэха- кlуэкl, шІэблэр зэпеуэ ди мащІэкъым. Апхуэдэхэщ хын, я лэжьыгъэр щагъэ- зэмыл зужьыгъуэхэм хэд- «Адыгэ уэрэдыжьхэр лъэп-

тхьэмщІыгъу, тхьэмбыл, лъатэ

уз зиІэ, зи къупщхьэхэр мы-

щіагъуэхэм дежкіэ шэр хущ-

хъуэшхуэщ. Ауэ, Гарвард щіэ-

ныгъэліхэм къызэрахутамкіэ,

шэмрэ гъэшхэкіхэмрэ ди зэ-

ЩІЫУЭПСЫМ и щытыкІэр зэ-

рекІэкІуам къыхэкІыу, шэм хэ-

лъынкі эхъунущ гыну ябж бдзап-

ціэ. дзыгъуэгъаліэ. антибиотик-

хэмрэ нэгъуэщі щхъухь ціыкіу-

фэкіухэмрэ. Къищынэмыщіауэ,

шэм күэлү хэлъш эстроген жы

хуаІэ, цІыхубзым и Іэпкълъэп-

къым къигъэщІ гормоныр. Эст-

рогеныр гъэшым хэлъу цІыхухъу

Іэпкълъэпкъым куэду хыхьэмэ,

бзылъхугъэ теплъэ и э мэхъу: и

бгъэмрэ шхужьымрэ нэхъ ин, и

макъыр псыгъуэ лъагэ мэхъу,

узыншэу щытын, псынщІэу хэ-

хъуэн, пшэр хъун, лы ищІын

папщІэ, хущхъуэ зэмылІэужьы-

рызэрахьэ хьэкъущыкъур ща-

щыщ къыхонэри, узыншагъэм-

Шэр шысэбэпыр ар къызы-

щаша жэмыр хъупіэ къабзэ

итамэщ, хущхъуэу халъхьап-

хъэмрэ гъэшыр зыхуэдэмрэ

кІэлъыплъамэщ. ЗэрытщІэщи,

тыкуэнхэм щащэ шэм куэд

иращіэ, ар щіэх зэіымыхьэн

градус 63 - 98-м нэс къагъэпщт,

абы хэлъ микроорганизмхэр

яукІын щхьэкІэ. Микроорга-

низмхэм къадэкlуэу, шэм хэлъ

минералхэмрэ витаминхэмрэ

зэрызэкІуэкІым куэд егупсы-

сыркъым. Апхуэдэу, шэр градус

65-м нэс къагъэпшта нэужь,

лъэпкъ пымылъыжу зехъуэж-

цІыхум къыпкърокІыж. Градуси

150-м нэс ягъэпщтыр шэ лІэу-

жьыгъуэ щыІэщ. Апхуэдэм зы

бактерие хэсыжкъым, минера-

лъэщ фермент - реннин жы-

щІыхуэмыгъэткІужри.

хуаІэр. Ауэ иужькІэ, цІыхум и

Шэмрэ гъэшхэкІхэмрэ сэбэ-

зыри и сэбэпыжкъым.

мылъхуэ къахокІ.

кІэ зэранышхуэщ.

КъищынэмыщІауэ,

маным шынагъуэ хъуащ.

щытхъу хуэфащэщ» фІэщыгъэхэр яГэу екТуэкТахэр.

 Уи ІэнатІэр тыншкъым, ауэ щІэщыгъуэу къыс-

- Гурэ псэкІэ узыпэрыт ІэщІагъэм гугъуехь щызыхэпщІэркъым. Пэжщ, дэтхэнэ ІэнатІэми хуэдэу, Іуэху гуэрхэр щызэхүэмыхъу, лъэпощхьэпо дыщыхуэзэ щыІэщ. Сэ сыт щыгъуи сыхуопабгъэ сызыпэрытыр шыгъуи халъхьэ. Си унагъуэми къыздаlыгъщ икlи къысхуагъэдахэ си лэжьыгъэр.

Къапщтэмэ, сэ сурэт сщІыркъым, уэрэд жысІэркъым, къафэми сащыщкъым. ИтІани, мис а псор зышІэфхэм Іуэху къахузыгугъэщ илъэс куэдкІэ школым адыгэбзэмкіэ егъэджакІуэу сызэрыщылэжьами.

- **Сыт хуэдэ ІэмалхэмкІэ** хабзэр си дунейщ. еджакіуэхэм ебгъащіэрэт лъэпкъ щэнхабзэр?

- Пэжщ, щІэблэм лъэпкъ щэнхабзэр яхэслъхьэну Іэмал сиlэти, къэзгъэсэбэпащ. Хабзэр езгъащІэрт, тхыдэм дезгъэхьэхырт, анэдэлъхубзэкІэ гупсысэфу сыпсыхьырт. Адыгэм ди жы-Іэгъуэхэмрэ нэщэнэхэмрэ къащти, псалъэм папщіэ, дапхуэдиз Іущыгъэ яхэлъ! Сэ езгъэджахэр зэпеуэ зыгъасэм лъэпкъ згъакіуэкіэ сыкъагъэщіэхъуу щытакъым - ехъулІэныгъэхэр яІэт. Илъэс 23-кІэ сыегъэджэкІуащ.

ЦІыхум и плъапіэхэр сабиигъуэм къыщежьэу къысщохъу. Уэ сытым ущіэхъуэпсрэт ущыціы-<u>кІум?</u>

- КъБКъУ-м филологиемкІэ и къудамэр къэзухащ сэ. Ауэ аратэкъым си сабий хъуэпсапІэр. СыщыцІыкІум сехъуапсэрт актрисэ сызэрезгъэфІэкІуэным икІи хъуну. СыкъыщыдэкІуэтеякъызэхъулІэу си гугъэщ. ми арат си гур зыхуеІэр. Ауэ Куэдкіэ ар я фіыгъэщ си си адэ-анэм къысхуагъэдэгупым. Ахэр жыджэру пэро- хатэкъым ар ІэщІагъэу. увэф Іуэхухэм, гупсысэ щІэ- ЕгъэджакІуэ сыхъуащ, ауэ хъуэпсэныр зыхэзнатэкъым. Сэ сценэм ситрэ си еджакіуэ ціыкіухэр театреплъу къысщыхъурт: Сегъэгушхуэ си Іэнатіэм. дерсхэр езгъэкіуэкіырт. Ар сэбэп хъурт цІыкІухэр къыдэсхьэхынымкІэ, гъэм щІэщыгъуагъ хэслъхьэнымкІэ. Школым сышыІэху куэдрэ къызэзгъэзогъэпэщ. Сипсыхьауэ си пэщу щытащ щэнхабзэм ехьэлІа пшыхьхэр.

Иджыпсту сызыпэрыт ІэнатІэри си псэм хэлъщ, щэн-

> Епсэлъар ГУГЪУЭТ Заремэщ.

«Урысейм и жыг нэхъыфI»

Апхуэдэ фіэщыгъэм щіэту мы махуэхэм зэхаублащ ныбжьышхуэ зиіэ жыг гъэщіэ-

КЪЫЗЭГЪЭПЭЩАКІУЭХЭМ къызэрыхагъэщамкіэ, мы гъэм Урысейм и жыгыу 60 ягъэлъэгъуэнущ, Іуэхум жыджэру хыхьэу хуежьащ Кавказ Ищхъэрэм и щІыналъэхэри. СыткІи хэмыхьэнрэ?! Ди мэзылъэ щІыпіэхэм, къуршхэм, уеблэмэ ціыху кіуапіэу щыт щІыпіэхэм уащрохьэліэ ныбжьышхуэ зиІэ жыг телъыджэхэм.

ШыщхьэуІум и 1-м нэсыху екІуэкІыну зэпеуэм щагъэлъэгъуэнухэр ягъэбелджылащ. Кавказым ейуэ я цІэ къраІуащ Къэрэшей-Шэрджэсым и Таулу удзыпціэ щіыпіэр зы гъэбжыфІэ уэздыгъейр, Осетие Ищхъэрэм и жыгейр, Шэшэным и Ведено щІыпІэм щыкІ бзиихур, Дагъыстэным и Самур щІыпІэм и исполиныр, Ставрополь крайм Шаляпиным и фэеплъу щахъумэ псейр.

хуэхъуам дытепсэлъыхьмэ, тхыдэ имыІэу пхужыІэнукъым.

«Илъэсым и европей жыг» фІэщыгъэм щІэту 2011 гъэм ар япэу Чехым щрагъэкІуэкІауэ щытащ. Абы зэуэ хэтащ дыкъэзыухъуреихь дунеймрэ щІыуэпсымрэ хъумэным телажьэу европэ къэралхэм щыІэ жылагъуэ зэгухьэныгъэхэр. Іуэхум ухэтыным гугъуехь лъэпкъ хэлътэкъым - Интернет ІэІэткІэ зэфІэкІырти, Экологиер хъумэнымкІэ европей ассоциацэм и хэщіапіэр здэщыіэ Брюссель бжьыпэр зыубыдахэм къыхуагъэфэща сау-

Жыгхэм ныбжьышхуэм и мызакъуэу, теплъэфІрэ тхыдэ гъэщІэгъуэнрэ яІэн хуейщ. Жыг зэпеуэм иджыпстукІэ Къэбэрдей-Балъкъэрыр хэткъым, ауэ иджыри зэман шыІэш. Псом ящхьэращи, утыкум щыдгъэлъэгъуэн

ЛЪОСТЭН Музэ.

Шэр цІыхум ижь-ижьыж лъандэрэ къыдэгъуэгурыкІуэ ерыскъыпхъэщ икІи ар къупшхьэмкіэ сэбэпу къалъытэ. Псалъэм папщіэ, дохутыр ціэрыіуэу тхыдэм къыхэщыж Боткин Сергей XIX ліэщіыгъуэм шэкіэ игъэхъужу щытащ узыфэ зыбжанэ. Абы зэрыжиізу щытамкіз,

гъуэнхэм я урысейпсо зэпеуэ.

КІуэ пэтми зызыубгъу зэпеуэм къежьапІэ

гъэтхэр къыщратыжырт.

дызэриІэм шэч хэлъкъым.

Шэр сэбэп?

Іэщыр щи, ар зэрызэраныр и фІэщ хъуркъым.

Гарвард и профессор Кэмпбел Колин иригъэкІуэкІа къэгъуэ куэд халъхьэ, гъэшыр зэ- хутэныгъэхэм къызэрагъэлъэгъуамкіэ, шэм къыхокі къупшгъэкъабзэкІэ, ар зэратхьэщІым хьэ узыр, лъатэ узыр, уеблэмэ цІыхум къылъыс казеинымрэ (шэм и зы пкъыгъуэ) канцерогенезымрэ (лышхыр къызыхэк щхьэусыгъуэмрэ) зэрызэпыщІар: казеиныр нэхъыбэху, кан-КъищынэмыщІауэ, эстрогеныр зэбэкІ цІыхухэм нэхъыбэу къопапщіэ. Псалъэм папщіэ, шэр фыкі лышхыр. Ищхьэіуэкіэ къызэрыхэдгъэщащи, жэмхэр кіэщі-кіэщіурэ зэрыуэндэгъум къыхэкІкІэ, эстрогеныр я куэдщи, шэми куэду хэлъщ.

Абы и щыхьэтщ Японием щрагъэкІуэкІа къэпщытэныгъэхэри. Лымрэ гъэшхэкІымрэ Японием я лъэпкъ шхыныгъуэу абы хэлъ кальцийм сэбэп зэи щытакъым икlи мащ э дыдэут зэрашхыр, ауэ зауэ нэури, къупщхьэм нэмысауэ, мы- жьым ІэмалыншагъэкІэ я Іэнэм хьэнэ гуэри имыгъэзэщІауэ къытехьащ, абы къыдэкІуэуи лышх узыфэр зэузхэм я бжыгъэр псынщІэу хэхъуащ. Ардыдэращ къащыщІар мыдрей къэралыгъуэхэми. «Лактозная непереноси-

ли витамини къызэрыхэмынэм хуэдэу. Пэжщ, апхуэдэ шэр мость» узыфэр зыпкърыту дуилъэс ныкъуэкІэ щытынущ, ауэ нейм къытехьэ сабийхэм я бжыгъэм хохъуэ кІуэ пэтми. Лак-Шэм къупщхьэр быдэ ищІу тозэр шэр ІэфІ зыщІ фошыгъу мыхьэлъэкІыу хуогъэткІу соем жыхуаІэри пэжкъым. Уеблэмэ лІэужьыгъуэу аращ. Лактозэр Іэпкълъэпкъым кальций куэду игъэткіун папщіэ, сабийм и къылъысыным и піэкіэ, къыхе-Іэпкълъэпкъым лактазэ жыхуалъэсыкІ! Сыту жыпІэмэ, шэм Іэ ферментыр къегъэщІ. Зэрыхэлъ белокыр лъатэм апхуэдизгурыІуэгъуэщи, сабийм и ныбкІэ къытохьэлъэри, ар игъэткІун жьыр хэкІуэтэху, лактазэри мэпапщІэ минерал лей хуэныкІуэдыж, ренниным хуэдэу. Дыкъуэщ. Минералхэм ящыщу зытепсэлъыхь лактазэр имы эхнэхъыбэ дыдэу Іэпкълъэпкъым хэу къалъхуа сабийм анэ хэлъыр дызытепсэлъыхь кальбыдзышэри емызэгъыу щыкъиин щыІэщ, и ныбэр игъэузу, къэцийращи, ар къупщхьэхэм къыхех, шэм и белокым пэлъэщын къуалъэу, къигъэжьу, ныбажэ папщІэ. Пэжщ, сабийм и ныбищІу, и щІыфэр къригъэлъэлъу. жьыр илъэси 9 - 10-м нэсыху Апхуэдэ сабийхэм папщІэ, лак-Іэпкълъэпкъым къегъэщІ дытозэ хэмылъу кашэ лІэужьыгъуэ зытепсэлъыхь белокым зэрыпэзыбжанэ къыдагъэкІ.

Лактозэр лактобактериехэм я шхыныгъуэу жызыІи щыІэщ. ныбжыыр хэкіуэтэху, ренниныр Мыбдеж зэхэщіыкіыпхъэщ ціымэкlуэдыжыпэри аращ шэр хум и кlэтlийм ис лактобактериехэмрэ шэм хэлъ лактозэмрэ ФІэщщІыгъуейщ. Іуэху лъэпкъ зэрызэхуамыІэр, пужаі эуці ыхур къэгъуэгурыкіуа- зыкій зэрызэлъэмыі эсыр. Лак-

тобактериехэм кІэтІийр ягъэ лажьэ икІи абыхэм я шхыныгъуэр хадэхэкІхэм, пхъэщхьэмыщхьэхэм, курпІэм хэлъ клетчаткэр аращ икІи гъэшыншэу псэуфынущ. Ауэ лактозэр куэдрэ ар цІыхум хуэмыгъэтлышх узыфэр. Абы къиІуэтащ кІумэ, цІыхум ишхари зэтрегъэфыхь, узыфэ зэхуэмыдэхэри къегъэхъей. Абы и щыхьэтщ «белковая диета» жыхуаІэм тет, лым, гъэшхэкІым тезыгъащІэ шыхухэм я жьэм мэ Іей къыцерогенезри нэхъ лъагэщ. зэрыжьэдихыр, уеблэмэ я пшіэнтіэпсри нэхъ гуащіэ зэрыхъур.

Иджыри зы Іуэхугъуэ... ЦІыхум пыхусыхур къыщыпкърыхьам деж шэм фо е тхъу тедзауэ ирагъафэ, сэбэп хуэхъун, къызэфІигъэувэжын я гугъэу. Ауэ, ціыхум къыгурыіуэркъым, фіы ищІэ и гугъэурэ, апхуэдэ щІыкіэкіэ сымаджэм лей зэрырихыр. Сыту жыпІэмэ, шэм Іупс бзаджэр нэхъри кърегъэбл, мыдрей псоми къищынэмыщІауэ. Аращи, пыхусыхур зэфыкІым шей хуабэ куэду ефэмэ, пхъэщхьэмыщхьэм нэхъ тригъащІэмэ, гъэшхэкІыр Іуихыпэмэ, нэхъ псынщІзу къызэфІзувэжынуш.

Сыткіэ зэпхъуэкі хъуну шэмрэ гъэшхэкІхэмрэ?

Жэмышэм нэхърэ куэдкІэ нэхъ сэбэпщ икІи лъатэм къекъыхащІыкІ шэр, кхъуейлъалъэр, кхъуейр, шхур. Пэжщ, языныкъуэхэр щошынэ соем хэлъ фитоэстрогеным, ауэ ахэр жэмышэм хэлъ гормоным хуэдэу шынагъуэкъым. Къищынэмыщіауэ, прунжым, хьэм, кокосым, миндалым шэ къыхащІыкІ, дызэса шэм нэхърэ куэдкІэ нэхъ сэбэпу.

Къыхэгъэщыпхъэщ шэм хэлъ кальцийр Іэпкълъэпкъым изэгъэн папщІэ, витамин D зэрыхуейр. Ауэ шэм а витаминыр хэлъыххэкъым - витамин D-р дыгъэпсращ зыхэлъыр е лабораторэм щащІ.

ЖытІам къикІыу пІэрэ цІыхур зы ныбжь гуэрым нэса нэужь шэ ефэныр щигъэтын хуейуэ?!

ФЫРЭ Анфисэ.

Шэтемыгъахуэ джанэ

къахилъхьэу адыгэхэм пасэ зэ- хъэщіыпхъэхэр маным дыуэ зэмылізужьы- хъуащ. гъуэхэр зэрахьэу шыташ. Языныкъуэхэм лъэпкъ дамыгъэ- кіуэкіырт адыгэхэм. Іэщэ-фахэр тещІыхьат. Апхуэдэ дыдэу шэр шызэрагъэпэш жэшым анэадыгэхэм зэрахьэ щыгъынхэ- хэм, анэшхуэхэм уанэгущхьэнтэ ри дамыгъэ, тхыпхъэ хэха гуэр- тхьэмпэтелъ жыхуа!эм хэдык! ягъэщіэращіэрт, фэ- тіуащіэ мастэпэбдзкіэ тращізу и щхьэгъусэм и фіыгъэкіэ. илъхьэгъуэр къыдэкіуэу, ахэр хуэгъэзат ар пліимэуи, щимэуи, нэгъуэщіуи **зезыхьэр нэм**, **бзаджэнаджэм** ящІынкІэ хъунут, ауэ ар зэтелъу, **щыхъумэным**. **А дамыгъэхэр** къызэдекіуэкі тіуащізу хэщіы**илъэсищэ пщІы бжыгъэкІэ** хьын хуейт. Ар шэтемыгъахуэ лъэпкъым зыіэщіимыгъэхуу, тхыпхъэт. Езы мастэпэбдзыр гъэзауэ. Апхуэдэуи сантиметри 5 зы щізблэм адрейм ириту гъущіыкіэти, угъурлыгъэ пылъу, къэгъуэгурыкІуащ.

ПСАЛЪЭМ папщІэ, Іэщым и бжьакъуэр уи нэгу къыщІэзыгъэхьэ дамыгъэхэм къикІыр зыузиІэхэр хабзэ пыухыкІахэм хуэпыжьхэмрэ щыгъынхэмрэ. Нобэ мыгъахуэ дыуэр иуващ.

Узыншагъэр ихъумэу, къару лъэпкъ фащэхэр щадкіи а тхыпкъагъэсэбэп

> НэгъуэщІ зы хабзи къадезэрагъэдахэм щытащ. ХэдыкІыр хъурейуй, нэтемыгъахуэ гуащІэ иІэу къащыхъурт, абы къыхэкІыуи яхъумэрт, нэ жагъуэм пэlэщlэу.

Уанэгущхьэнтэ лъым и мызакъуэу, тхыпхъэр жьыныгъэмрэ бэвыгъэмрэт, бэракъми тращіыхырт. Пса-КъэкІыгъэ, псэущхьэ теплъэхэр лъэм папщіэ, Хьэтіохъущыкъуей Ипщэ щыщ Щоджэнхэ я бэрагъэзат. Тхыпхъэхэм ящыщу нэхъ къым телъащ жаlэ апхуэдэ пасэрей дыдэу къалъытэр жы- хэдыкі. Ар щыхащіыхькіэ ціыгымрэ абы и пкъыгъуэ щхьэ- хубзхэр унэ пхыдзам щІэтІыс- гъащІэр кърагъэлъагъуэу пахуэхэмрэщ. Къапщтэмэ, адыгэ- хьэрти, я Іуэхур зэфіэкіыху, зы хэм жыгым пщ1эшхуэ хуащ1у псалъэ жамы1эу щыму ар к1ыгъэм и тхыпхъэм. Джанэм и щытащ, уеблэмэ дунейм зы ящІырт. Дыжьыныгъуэ уэркъжыгышхуэм и зэхэлъык э и и зэхэльык э и зэхэльык э и зэхэльык э и зэхэльыг э и зэхэль э и зэхэль э и зэхэльыг э и зэхэльхэг э и зэхэль э и зэхэльг э и зэхэльг э и зэхэг э и зэх э и хэг и зэх э и хэг и хэг и хэ къалъытэу. Ліэщіыгъуэхэр кіуэ- мыгъахуэ тхыпхъэмрэ хьэфэ плъыжьыфэу лащ. Ауэ тхыгъэуэрэ, а дамыгъэ лъапіэм и мы- тхылъымрэ зэкіуэціылъу пщэхьэнэр кіуэдащ, ауэ абы и пкъы- рыдзэу кърахьэкіыуи щытащ. гъуэ куэд къытенащ хьэпшы- Абыхэм я пІэ нэхъ иужькІэ шэте-

Адыгейм и Лъэпкъ музейм щахъумэ ди зэманым а зым фіэкіа къэмысауэ шэтемыгъахуэ джанэм хуэдэ. Ар кІэмыргуеипщ Бэлэтокъуэ Джамболэт ейvэ щытащ икІи XIX лІэщІыгъуэм и кум хуэзэу ятх. Джанэр 1938 гъэм музейм Іэрыхьауэ щытащ пщым

Шэтемыгъахуэ джанэр егугъуауэ зэрыдар нэрылъагъущ: щіэбзэ иіэщ, іэщхьэхэм зэгуэдапІэ яІэкъым, и пщэр хъурейуэ къигъэжащ, и кум деж щызэгуэи лъагагъыу пщампіэ зэфіэт тедаш. БжьэхуцшэкІым къыхэщІыкІа джанэр зэрыщыту тхыбзэ пасэрейкіэ гъэщіэрэщіащ. Езым и плъыфэр морэ-гъуэжьы-

Шэтемыгъахуэ джанэм хъурейуэ хадыкlахэм бжыгъэхэмрэ псалъэ щхьэхуэхэмрэ къокіуэкі. Хъурейхэр щызэхыхьэхэм деж къагъэхъу дамыгъэр ирагъэщхь сэм къагъэсэбэпу щыта къэщІыбагъри апхуэдэ дыдэу хэдыкІащ. Тхыбзэр фІыціафэрэ хэм къарыкіыр зэхагъэкіыфа-ЗэрыхуагъэфащэмкІэ, къым. ахэр зэрытхар къуэкІыпІэ пасэрей бзэхэм язщ. Блэгъухэм хуэ-

зэу джанэм дыгъэ хъуреитІи тещіыхьащ напэ яіэу. Нэпкъпэпкъ псыгъуэхэр зиІэ дыгъитІым ящыщу сэмэгурабгъумкІэ шытым и набдзэ зэхуакум зы фІыцІэ ціыкіу тетщ.

Адыгэхэм пасэм тхьэ пэлъытэу яІащ дыгъэр. Абыхэм къалъытэрт гъащіэмрэ нэхумрэ къезытыр арауэ. Шэтемыгъахуэ джанэм ар щІытращІыхьари арагъэнкіэ хъунущ, зезыхьэр ажалым щахъумэну я гугъэу.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

AAISII TICAAIS

дахэм и щапхъэр.

Теувэж СулътІан, УФ-м гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіэ *и лэжьакіуэ (2007 гъэ):* - Сэ КІунэ роль куэд дэсщіащ. Ар нэхъыбэу къызэрацІы-хур и комедие ролхэрш, техауэ къэнари нэхъыбэу абыхэм ящыщхэрщ. Ауэ ДыщэкІым къехъулІэнут сыт хуэдэ ролри. Абы и ща-Леонид Ерчэн пхъэщ игъэувауэ щыта «АнитІ», Айтматов Чингиз итха «Анэм и губгъуэ» пьесэм къытетщІыкІа спектаклхэм телъыджэу анэм и ролыр зэрыщигъэзэщІар.

Режиссёрым и къалэн нэхъыщхьэм, спектаклым хэтхэр зэгурыгъэlуэным, зэдэхъуу сценэм игъэтыным и лъэныкъуэкІэ КІунэ дэІэпыкъуэгъушхуэ къысхуэхъурт. Хьэл-щэныфІу хэлът зыдэлажьэ режис-

Лъэпкъ Іэщіагъэ дахэм и хъумакіуэ

тхыдэдж, дыщэкІ Бырхьэм Мухьэмэд хъумакіуэщ икіи абы зезы- зэфіигъэувэжащ Бырхьэгъэужьщ. ІэпщІэлъапщІэм МЫМ. лъэпкъ тхыпхъэ дахэхэмкіэ игъэдахэ, зи теплъэкіи плъыфэкІи узытхьэкъу адыгэ цІыхубз фащэм и пыіэхэр ед, пхъэ вакъэхэри

ТХЫДЭМ уриплъэжмэ, пасэ зэманым адыгэ фащэм щІыгъу пыІэ телъыджэхэр я плъыфэкІэ, лъагагъкіэ, щіыкіэкіэ лізужьыгъуэ зыбжанэу зэщхьэщыкІырт икІи ахэр бзылъхугъэр

ныбжьымрэ елъытауэ зэраижь-ижьыж хьэрт. Адыгэ фэилъхьэлъандэрэ къыддекіуэкі па- гъуэхэм ящіыгъу пыіэхэм сэрей Іэщіагъэ дахэм и яіа теплъэмрэ плъыфэмрэ

> Адыгэ пыІэхэм я къекІуэкІыкІам куууэ зыхигъэгъуазэу, ахэр илъэс зыбжанэ ипэкІэ зыгъэхьэзырын щІэзыдза Мухьэмэд пыІэ 1900-рэ, пхъэ вакъэ 300 ищІащ. Абыхэм ящыщу закъуэт акъуэ хищык а мыхъумэ, адрейхэр игуэшащ, саугъэт папщІэу тыгъэ яхуищіащ щіэблэм. Къэбэрдей-Балъкъэр, Къэрэшей-

хэми - Тыркум, Сирием, Иорданием, Америкэм и Штат Зэгуэтхэм, Канадэм, нэгъуэщІ щІыналъэхэм - тхыпхъэхэмкІэ игъэдэха и лъэпкъ музейхэм щахъумэ.

Ди адыгэ фащэхэм ящІыгъу пыІэхэм я дыкІэм арэзы сыкъищІыртэкъым. Аращ а Іуэхум сыщІыдихьэхар. ХьэцІыкІу Мадинэ бгъэдэлъ Іэзагъэр къысхуэщхьэ- хъума хъун папщІэ. Аращ пащ. Апхуэдэщ пасэрей цІыхубз пыіэхэм я къекіуэкіы- зыхэзыгъэгъуэзэну гупыж кіам, абы я щіыкізу щытам зыщі куэд хэзыщІыкІ си ныб- бзылъхугъэ ІэпэІэсэхэм и жьэгъу художникхэу Тхьэзэп- зэманым щымысхьу ща-Шэрджэс, Адыгэ рес- лъыж Русланрэ Црым Руспубликэхэм я мызакъуэу, ланрэ я чэнджэщхэри. Ди

Мейкъуапэ, Черкесск щыщ дэрбзэрыфІхэр си чэнджэщэгъущ. Іуэхум зыхэзгъэгъуэза нэужь, бгъэдыхьэкІэ, си еплъыкІэ щхьэхүэ зэзгъэгъуэтащ, къыддогуашэ Мухьэмэд. -Нэхъ пасэм хъыджэбз цІыкІухэр ІэпэІэсэу, щхьэж и пыІэр и лъэпкъ дамыгъэкІэ, тхыпхъэкІэ игъэдахэу къекіуэкіырт. А Іэщіагъэ дахэр нобэ нэхъ яІэщІэхуами, ар къэтІэтыжыну и чэзущ. Зызэппщыт дэтхэнэ Іуэхуми уи гумрэ уи псэмрэ етауэ убгъэдыхьэмэ, тыншу зэбгъэхъулІэфынущ.

Республикэм къыщызэрагъэпэщ зэпеуэхэм къыщыхэжаныкІ сабийхэр Бырхьэмым егъэлъапіэ. Усакіуэ МамыкІэ Къазбэч усэ къеджэнымкІэ къызэригъэпэща зэпеуэм щытекІуа ныбжьыщІэхэм Мухьэмэд яхуэупсащ нэр зыгъэгуф э и пыіэхэмкіэ, пхъэ вакъэхэмкіэ, адыгэ ныпхэмкіэ, нэхьэпшыпхэр ялъигъэ эсауэ я гъуэщ саугъэт цык уфэк ухэмкІэ.

Бырхьэм Мухьэмэд а ІэшІагъэ дахэм зэрызригъэужьыным, ар нэхъри ипэкІэ зэригъэкІуэтэным хущІокъу, пасэрей хьэпшыпыр лъэпкъ ІэщІагъэм и щэхухэм ныбжьыщІэхэм, дэлажьэр

ТЕКІУЖЬ Заретэ

Адыгэ театрым и анэшхуэ

ДыщэкІ КІунэ къызэралъхурэ илъэси 105-рэ ирокъу

Театрым къыдэкіуэу жылагъуэ лэжьыгъи игъэ-

зэщіащ Дыщэкіым. Ар КъБАССР-м и Совет Нэхъыщ-

Илъэс 65-рэ лъэпкъ гъуазджэм, адыгэ театрым къэlэтам» къытращlыкla спектаклым хэт Куприяновэ тыхь хуэзыщіа, роль 250-м щіигъу зыгъэзэщіа, Дарье сымэ я ролхэр. Комедие, трагедие ролхэм РСФСР-мрэ КъАССР-мрэ я цІыхубэ артисткэ пылъхьэншэу пэлъэщырт КІунэ. Ар гукъинэжу щы-Дыщэкі Кіунэ нобэ къыщалъхуа махуэщ. 1935 гъэм джэгуащ Гоголь Николай и «Ревизор», Акъсырэ За-Псыхуабэ ягъэкІуат библиотекэ лэжьыгъэм хура лымхъан и «Дахэнагъуэ», Щхьэгъэпсэу Мухьэмэд и гъэджэну. Курсым щыІэхэм ягъэува спектаклым «ТІэмашэ и бынунагъуэр» спетаклхэм. КІунэ киноми еплъа Къалмыкъ Бетіал Дыщэкіым къылъыса ро- хэтащ, Кіыщокъўэ Алим зи сценарийр итха «Бгы къылыр зэригъэзэщіар игу ирихьауэ жаіэж. Уеблэмэ гуэуа» фильмым адыгэ фызыжь Зэрылэ и ролыр щи-Москва шыіэ ГИТИС-м игъэкіуэну къыжриіат, гъэзэщіащ. арэзымэ. Ауэ Дыщэкіыр щеджар Налшык къалэ Кіунэ псэуащ, и гъащіэр театрым къыгуэхыпіэ дэта театр студиеращ. 1935 гъэм къызэlуахауэ щыта имыlэу епхауэ. Утыкум апхуэдиз ээманкlэ уитыныр колхоз-совхоз театрым лэжьапіэ увауэ щытащ Іуэху ціыкіукъым. Ар зыхузэфіэкіынур Дыщэкі Кіунэ КІунэ. И лэжьыгъэ тхылъми абырэ Къэбэрдей про- хуэдэу театрым хуэлэж икіи лъагъуныгъэ егъэлея хуфессиональнэ театрым зэрыкіуамрэ фіэкіа ит- зиізу псэухэрщ. къым. Абы къегъэлъагъуэ и Іэщіагъэм зэры-

Псом хуэмыдэу Кіунэ и гум щигъафіэрт Погодин хьэм и депутату тізунейрэ хахат. Николай и «Кремлым и сыхьэт къеуэхэр», Гамзатов — Дыщэкі КІунэ и лъагъуэм ирикіуэн артист гъуэ-Расул и «Бгырыс цІыхүбз», Горький Максим и «Бу- зэджэ күэд ди лъэпкъым, ди театрым иІэну, джэгүалычёв Егоррэ нэгъуэщіхэмрэ» пьесэхэм къытра- кіуэшхуэм и лъэужьыр зэи хэмыгъуэщэну гугъэ дащыкіа спектаклхэм щигъэзэщіа ролхэр. Артисткэм гъэщі Кіунэшхуэ дэлэжьахэми театрыр зи кіуапіэхэзыми пимыщіу фіыуэ илъагъуу щытащ анэм и роми ар фіыуэ ялъагъуу зэрыщытам. лыр. Зыхилъхьэ щыіэтэкъым Айтматов Чингиз «Анэм Кіунэ и гъащіэмрэ лэжьыгъэмрэ, и дуней тетыкіами губгъуэ» и повестыр и лъабжьзу ягъзува спек- рэ и ціыхугъэмрэ ехьэліа ди псалъэхэр дыкъуакъуэ таклым щищіа Галганай и образыр. Абы нэхъ къехъу- мыхъун папщіэ, ар зыціыхуу щытахэм, абы дэлэжьаліауэ къальытэ Гоголь Николай и «Фызышэм» щи- хэм я гукъэкіыжхэм къыхэтха пычыгъуэхэр къэтгъэзэщіа Тихоновэ Агафье, Шолоховым и «Щіыщі» хьынщ.

зиІэ я артист (2007 гъэ): -Дышэкі Кіунэ сэ япэу сценэм сыщыхуэзар «Гуащэ ябгэ» спектаклырщ. Абы шыджэгу Къаздэхъу СулътІан и піэкіэ сыхагъэхьат. КІунэ си анэ шыпхъуу а пьесэм хэтт, ахъшэ щіыхуэ анэ дыдэм, и нысэр игу къытщІагъакъуэрт. иримыхьу, и щІыб къызэригъэщІэгъуэныщэу хигъэ-

хьауэ щытащ. и анэшхуэу убж хъуну щыташ. ЦІыху пэжт, гушыІэшхуэ хэлът, артистышхуэт.

Мысостышхуэ Пщызэ*тист (2007):* - КІунэшхуэ. Арат Дыщэкі Кіунэ и лэжьэгъухэри, и цІыхугъэхэри, фінуэ зылъагъу псори къызэреджэр. Ар дунейм тетащ гушыІэрейуэ, нэмысыфізу, лъагъўгъуафізу. Абы лъэужь уахътыншэ, лъагъуныгъэ мыкІуэщІыж, гукъэкІыж дахащэ къытхуигъэнащ.

КІунэ ди дежкІэ сыт щыгъуй щапхъэт. Абы и зэнэхъыщІэхэр сыт щыгъуи сыхуэсакъыпэу дыдихьэхырт, дригушхуэрт. Іуэхур зыіутыр. Нэхъ иужьы уэк э, дэри зыабы Кіунэ и фіьщіэ куэд ну Режиссёр ныбжьыщіэм ней тетыкіэ, утыку итыкіэ

дей-Балъкъэрым зыгъэ- щащ

сэныгъэхэр шрегъэкіуэкі къызыхуэт щымыі эу щра-

Федерацэм и командэ щыпсэунухэмрэ.

шабзэкіэ уэнымкіэ Урысей гъэкіуэкіын щытыкіэхэмрэ

къыхэхам. УФ-м спортым и Федерацэм и командэ къы-

мастер, Паралимп джэгу- хэхам и тренерхэр ди спор-

хэм, дуней псом, Европэм, тсмен щалэщахэм я Іэ-

Урысейм и чемпионатхэм загъкіэ ядогуашэ икіи къы-

зыбжанэрэ шытекІуахэр хагъэш абыхэм къыхаха

иджы етіуанэу ди респуб- спорт лізужьыгъуэм ехъу-

ликэм и къалащхьэм къо- ліэныгъэ щызыіэрагъэхьэ-

ЗИ ЧЭЗУ дунейпсо зэхьэ- Урысейм и ныпхэр яІыгъыу

зэхуэхэм зыщыхуагъэхьэ- къэралым и командэ къыхэ-

Адыгэ Республикэм щІыхь зегъэужьыным КІунэ хуищіа хэлъхьэныгъэм щіэи

къызэІузыхахэм си фІэщыпэу згъейрт. Си нэрэ ТІыхъужь Алийрэ зы

гъазэу «кlуэ» жыхуиlэу и щlэщ Кlунэ къызэрыдбгъэ-Іэр зэрищІыр КІунэ езгъэ- дэтари къызэрытхущытари. лъагъури, а спектаклым Ар пщыгъупщэнкій фіыуэ умылъагъункіи Іэмал иіэ-Дыщэкі Кіунэ ди театрым щытащ, сыт и лъэныкъуэкІи чэнджэщэгъу къытхуэхъуу. Кіунэ, Алий, Болэ Мукъуий Хъусен, Жыгун Тимэ **бий**, *УФ-м щІыхь зиіэ и ар-* сымэ гуп лъэщу, талантышхуэ ябгъэдэлъу щытащ. ПцІыр сыткІэ щхьэпэ, икІи актёрышхуэхэт, икІи цІыхушхуэхэт. Ахэр псоми къацІыхурт, пщІэ къыхуа-

щІырт. Дэ ди насыпым кърихьэкіащ еджапіэ нэужьым къэдгъэзэжауэ абыхэм дадэлэжьэн, зы сценэм дадитын. Апхуэдэуи сэ къысхуихуащ згъзува спектаклым КІунэ щызгъэджэгуну. Абы фіэкіым, зэчий абрагъуэм щыгъуэ сэ зыкіэ сыгузавэу, гъуар. жесІати гуэр тхузэфІэкІ хъуамэ, хъуат си лэжьыгъэм хэты-

Къэралым и командэ къыхэхам

Налшык зыщегъасэ

ну Іэмал псори зэраІэр.

спорт- хар хэтащ накъыгъэм и 9-м

Олимп фащэр ящыгърэ

Мы махуэхэм Къэбэр- сменхэм къыхузэрагъэпэ- Налшык щекlуэкla «Уахъ-

зыгъэсэныгъэхэр

Урысей

гъуни иІэкъым. Шыбзыхъуэ Басир, УФ-м щІыхь зиІэ и артист: -КІунэ театрыр япэ дыдэ яхэтащ. Щукиным и цІэр зезыхьэ Театр училищэр къэдухыу тіэкіу сыхуейуэ сыкъэкіуауэ дыкъыщыкіуэжам, хуэмысыгъэлъагъу жиlэрти. Сэри апхуэдэти, сытым дежи Кly- хэм.

> Уигу къэбгъэкІыжын закъым. Ди нэхъыжьыфІу рат, Сонэ Мухьэрбий, То-

Иуан Владимир, *КъБР-м*, хэлъщ. Лъэпкъ щэнхабзэм дежкіэ ар пщіэшхуэт.

Фырэ Руслан, УФ-м, КъБР-м, Абхъазым гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіэ я *лэжьакІуэ (2007 гъэ):* - Си анэдэлъху Сонэ Мухьэрбий театрым зэрыщылажьэм и фіыгъэкіэ, сэ театрым сыкІуэрейт. КІунэ зэрыартист гъуэзэджэм, ар цІыхубэм фіыуэ зэрилъагъум сыщыселъэlурти, къызиттэкъым, щlауи дыпсэууэ, улахуэу гъуазэт, мызэ-мытlэу сесыліэм сызэрыбгъеинур къыдат тіэкіури дримыктуу плъат ар зыхэт спектакл-

> здэтщІауи схужыІэнукъым, ауэ а дыщызэдэлэжьа спектаклхэм сэри куэдым сыхуригъаджэу, си лэжьыгъэм и пшІэр иІэту КІунэ хэтащ. Псалъэм папщіэ, «Лъагъуныгъэм итхьэкъуа цІыхубзий» спектаклыр цыхухэм фіыуэ зэралъэгъуар Кіунэ и фіыщізу къызолъытэ.

> Къэрмокъуэ Мухьэмэд и пьесэм къытращІыкІа «Лъагъуныгъэм и къарур» спектаклым КІунэрэ Алийрэ телъыджэу щыджэгуат, езыхэм я импровизацэхэр халъхьэжрэ нэхъри нэхъ щіэщыгъуэ ящіу, я іэр зэраІэт, я щхьэр зэрагъазэ къудейми залым щІэсхэр игъэдыхьэшхыу. ЦІыхубэм фІыуэ зэрилъэгъуар аращ. пцІы хэмылъу, а спектаклым ехъуліэныгъэ шіи-Іар, ар куэдрэ щІагъэлъэ-

ДыщэкI КІунэ дэ къытхуи-Псалъэ гъэнащ лъэпкъ театрыр къыхимыгъэкІыу арэзы те- ипэкІэ зыгъэкІуатэ гукъэкІыжхэм я нэхъ нэхур, ду-

тыншэ полкым».

зэхагъэуващ

Зыгъэсэныгъэ Іуэхугъуэ-

хэм къищынэмыщГауэ, хьэ-

щІэхэм папщІэ бысымхэм

нэгузыужь программэ. Абы-

хэм къыщыдэхуэм спорт-

сменхэм зыщагъэгъуазэ

республикэм и гулъытэ хэха

зыхуэщІыпхъэ щІыпІэхэм.

КъищынэмыщІауэ, КъБР-м

СпортымкІэ и министер-

ствэм и спорт-адаптивнэ

школым и гъэсэн ди пара-

лимп цІыкІухэм папщІэ

щэнхабзэ-

сёрым деж щІзуэ щилъагъур малъхьэдисым хуэдэу зэрызэщІишэр.

УнагъуэкІэ къапштэмэ, КІунэ нэхърэ нэхъ хьэщІэ зыфІэфІ, псэ хьэлэл бгъуэтынтэкъым. Абырэ и щхьэгъусэ Тубай Мухьэмэдрэ я унагъуэр ціыху кіуапіэт, сытым дежи я ерыскъыр япэ итт, яІэр зэи ирахьэкІынутэкъым. КІунэ и мызакъуэу, нэхъыжьхэм яхэлъа хабзэ телъыджэт артист ныбжьыщ Іэхэм дэ ІэпыкъузыщІагъэкъуэныр, ахэр япэкіэ ягъэкіуэтэныр.

Варисэт, БжэІумых КъБР-м щІыхь зиІэ и артисткэ: - КІунэ уи гур зыгъэгуфІэ, уи псэр зыгъэпсэху зы акъужь гуапэ гуэр къыпкърыкІырт, нэрымылъагъуу. Абы сеплъамэ, занщі у си гур зыхуэкі уэр пэшхьэку хуабэшхуэрт, жьэгу мафіэ гуапэрт. Сытым дежи уи гуныкъуэгъуэхэр зэрыпшигъэгъупшэн псалъэ Іэфірэ хэкіыпіэфірэ къыпхуэзыгъуэтыф КІунэ, и Іэгур и Іэнэщ жыхуаІэм хуэдэт. Гуныкъуэгъуэ гуэри иІэу умыщІэну, ар сыт щыгъуи нэжэгужэт. Зы псалъзухакІз жысІэнщи, хьэщІэ къыхуэкІуамэ, мы дунейм хъугъуэфІыгъуэу тетыр къеуэлІам хуэдэт.

ДыщэкІыр щыджэгур фІыуэ илъагъу сценэм и Лэжьыгъэ куэд дыдэ закъуэтэкъым. Къызэры гуэкі гъащіэми ар хэджэгухь къыпфіэщіырт, апхуэдизкіэ и нэгур зэіухат, гъа-щіэр фіэфіт, гушыіэр къебэкіырти. Сценэм и гугъу щіэпщіыххэни щыіэкъым, ар абы и жэнэтт, и зыгъэпсэхупІэт, и тыншышхуэт...

Мухьэдин, Къумахуэ КъБР-м щэнхабзэмкІэ и министр: - Артист ІэщІагъэм куэд хуоджэ, ауэ артист хъур зырызыххэш. Дышэкі Кіунэ и закъуэу сценэм щитым и деж аптеатреплъхэр хvэдизкlэ зэщІишэрти, цІыхуищэ итым хуэдэу къыпщигъэхъуфырт, ублэмыплъыкІыфу уитхьэкъурт. Абы хэлъ дахагъэмрэ къабзагъэмрэ удамыхьэхынкіэ, узыіэпамышэнкіэ Іэмал иіэтэкъым. Артисткэ гъуэзэджэр зыщыдмыгъэгъупщэу, цІэр куэдрэ къитІуэу, и пщІэм дызэхуишэсу Тхьэм дыщигъэІэ!

> Зыгъэхьэзырар ИСТЭПАН Залинэщ.

ГъэпцІакІуэр яубыдащ

Къэбэрдей-Балъкъэрым и полицэм и лэжьакіуэхэм къаІэрыхьа хъыбарыр щызэхагъэкіым яубыдащ нэхъапэми суд зытращіы-хьа, илъэс 44-рэ хъу налшыкдэс ціыхубзыр, ціыху-хэр къигъапцізурэ ахъшэ яфІишхауэ шэч хуащІу.

ІУЭХУР щызэхагъэкІым къызэрыхъуамкІэ, 2021 гъэм и накъыгъэ щэкІуэгъуэ мазэхэм къриубыдэу абы, мессенджерхэр зэбгригъэхащ, компание зэхуэмыдэхэм я акцэхэмрэ криптовалютэмрэ къащэхуну цыхухэм яхуигъэлъагъуэу. Ахэр къигъэгугъэрт зэман кіэщіым къриубыдэу а Іуэхум хэхъуэшхуэ къахуихьыну.

Ар лэжьащ «финанс пирамидэ» жыхуаІэ хабзэм те-Языныкъуэхэм къыхуагъэхь ахъшэхэм щыщ нэгъуэшІхэм хэхъуапщІэ хуэдэу, дивиденду яІэригъэхьэжырт, хамэ мылъкур езыми зэрыхуейуэ къи-

гъэсэбэпырт. КъБР-м щыІэ МВД-м зыкъыхуагъэзащ а бзылъхугъэм къигъэпцIа, Урысей Федерацэм и щIыналъэ зэмылІэужьыгъуэхэм шыпсэу цІыху 46-м. Лей зытехьааестынышех втеуста мех сом мелуан 12-м щІегъу. Урысей МВД-м и управле-

нэу Налшык къалэм шыІэм и СУ-м цІыхубзым теухуа уголовнэ Іуэху къиІэтащ УФ-м и Уголовнэ кодексым и 159-нэ статьям и 4-нэ Іыхьэм ипкъ иткіэ.

БАХЪСЭН Азэмэт.

дионым щекІуэкІыну Къэ-

бэрдей-Балъкъэрым шаб-

зэкІэ нэщанэм еуэнымкІэ и

МЭЗКУУ Къан.

чемпионат зэіухамкіэ.

Уи пщіэр лъагэрэ уи псэр къабзэу

Зи лэжьыгъэфіхэмрэ ціыхугъэкіэ куэдым къаціыху дзэ дохутыр Къып Заур и ныбжьыр илъэс 50 зэрырикъумкіэ дохъуэхъу.

Заур, уи пщІэр лъагэрэ уи псэр къабзэу, уи узыншагъэр быдэрэ гукъыдэжыр уи куэду, уи ІэщІагъэм уигъэлъапіэрэ хъер куэд къыпэкіуэу, уи унагъуэм фіыгъуэр имыкІыу илъэс куэдкІэ Тхьэм уигъэпсэу!

Уи благъэхэмрэ Іыхьлыхэмрэ.

«Спортыр наркотикхэм япэщіэтщ!»

Апхуэдэ къыхуеджэныгъэм щІэту Прохладнэ районым щекіуэкіащ зэхьэ- зыхуагъэфэща Москоглов Дмитрий, Прозэхуэхэр. «Прималкинский» спорт ком- хладнэ районым и «Колос» спорт школым плексым кёкусинкай каратэмкіэ щызэхэта зэпеуэм я зэфіэкі щагъэлъэгъуащ щіалэщіэхэмрэ пщащэ ціыкіу- яку зэныкъуэкъу къыдэхъуэ хъумэ, зэхэмрэ.

ЗЭХЬЭЗЭХУЭР къыщызэІуахым кърихьэліащ Прохладнэ район администрацэм сошиальнэ политикэмкіэ, физкультурэмрэ спортымкіэ и къудамэм и унафэщі Куценкэ Анатолий, КъБР-м щы ВД-м Наркотикхэр зэрызэблагъэкІым кІэлъыплъ и управленэм мыхьэнэшхуэ зиІэ ІуэхухэмкІэ и оперуполномоченнэ нэхъыжь, полицэм и подполковник Давыдовэ Иринэрэ оперуполномоченнэ, полицэм и капитан ЛІыгуащІэ Тимуррэ, Урысей МВД-м и «Прохладнэ» къудамэм балигъ мыхъуахэм я ІуэхухэмкІэ и инспектор, полицэм и лейтенант Сотниковэ Миланэ, спортым и ветеран Іэдэмокъуэ Борис, КъБР-м кёкусинкай каратэмкіэ щыіэ къудамэм и унафэщі, ка-

ратэмкіэ 3-нэ данным и бгырыпх фіьціэр и унафэщІ Къудей Залым сымэ. Я гъащіэр зэи наркотикхэм памыщіэну,

пеуэныгъэ зэlухакlэ татамим щызэфlахыну зэхьэзэхуэм хэт ныбжьыщ эхэм нэхъыжьхэр еущиящ.

Хьэщіэ лъапіэхэмрэ зэпеуэм хэтхэмрэ гуапэу къаlущіащ Солдатскэм и сабий спорт школым и «Станица» уэрэджы ак Іуэ

Іуэхум хыхьэу абы хэтахэм драгъэкІуэкІащ балигъ мыхъуахэр наркотикхэкІхэмрэ акъылыр зыгъэутхъуэ пкъыгъуэхэмрэ игъэкІыным хэшэныр къэмыгъэхъуным хуэунэтІа псалъэмакъ щхьэпэ.

Зэхьэзэхүэм бжьыпэр щиубыдащ Прохладнэ къалэм и гупым, Налшык и «Яматэ» командэм етГуанэ, «Катанэ» гупым ещанэ увыпіэхэр къахьащ.

КЪЭМБЭЧОКЪУЭ Заурбэч.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

папшІэ

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ Изэ.

къызэрагъэпэщынущ зэlу-Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

зыгъэсэныгъэхэр

щІэхэмрэ мастер-классхэм-

щІыжынущ «Спартак» ста-

Накъыгъэм и 21 - 22-хэм

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкIэ-42-57-59; шэнхабзэмкIэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм

зэхуа-

42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм -42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту шыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхушІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м шІэту ятхаш

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэк Соня, корректорхэу Инэрокъуэ Азэмэт (3, 4-нэ нап.), Нэужьокъуэ Заирэ (1, 2-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 • Тираж 2.041 • Заказ №966